

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljanju projekta mesečno K 1.70

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petitvra (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Doktor Krek o albanskem vprašanju.

Preteklo nedeljo je dr. Krek na shodu na Jesenicah o albanskem vprašanju razvijal nekako te-le pomembne misli:

Ali ima avstrijska diplomacija prav, če hoče na vsak način pripomoči do samostojne Albanije? Ali je res v njenem interesu, ako hoče zavirati zmagovalni pohod balkanskih Slovanov? Nikakor ne!

Albanija je pokrajina, v kateri bi se v slučaju samostojnosti vzdrževal največji nered. Sedaj je Turčija na tem, da se izseli iz Evrope. Mohamedanski živeli se je izkazal, da je popolnoma nesposoben za to, da bi vodil moderno državo. Izgubil je s Turčijo tudi vso državnotvorno silo za vedno. Ako zahteva Avstrija samostojnost Albanije, s tem zahteva, da v Evropi ostane mala Turčija, kar bi bilo v nasprotju z vsem javnim mnenjem, v nasprotju celo z blagom krščanskih Albancev samih, saj je tam 60 % mohamedancev in le 20 % katoličanov in 20 % pravoslavnikov.

In naši interesi na Balkanu? Imeli smo jih, pa jih je avstrijska diplomacija zamudila. Danes je naš edini interes ta, da živimo v prijateljskem razmerju z balkansko zvezno državo, da tam naša trgovina cvete. Glavna in edina moč države so zadovoljni narodi. Kaj nam pomaga, ako vržemo par milijard za brezplodno vojsko?

Avstrija naj se sprijazni s težnjami Jugoslovanov, pa bo to dobro zanje in za njene narode!

Za tlačene in zaničevane.

V proračunskem odseku je poslanec Jarc pri razpravi o proračunu finančnega ministrstva obrazložil temeljito stališče naše stranke. Iz obsežnega in skoziinskozi stvarnega govora je nam mogoče prinesli le nekaj odlomkov.

Nevarnost za parlament.

Nam nasprotne stranke trdijo, da pomenja naš ostri nastop nevarnost za parlament in pripravljajo pot § 14. Predvsem stoji, da taktike, ki se je poslužujemo, nismo iznašli sami, ampak so se je v danem trenutku posluževale že skoro vse stranke. Svojo hinavščino pa kažejo najbolj s tem, da obstirajo ravno sedaj same, n. pr. delovanje finančnega in brambnega odseka. Socialni demokrati so sami največji mojstri v zavlačevanju. Pred občinskimi volitvami na Dunaju so govorili ure in ure o draginji, padlo je radi nje celo ministrstvo, danes molče o njej, ker je ne rabijo trenutno za agitacijo. Da, merili so celo delo svojih zastopnikov v dunajskem občinskem svetu po dolžini njih govorov in očitati nekaterim krščanskim socialcem, da niti ust niso odprli! Strankam takozvane delavne večine pa ne gre za resno parlamentarno delo, ampak le za koristi njih večine. S pozo obsojajo našo taktiko, s svojim poročevalcem Steinwenderjem bodo pa v odseku zaigrali tragi-komično burko, ker bodo umaknili njegove predloge, o katerih je dokazal finančni minister, da so nepremišljeni in neizvršljivi. (To se je zgodilo res še isti dan zvečer Op. ured.) Za tak parlament, ki nima ne volje, ne moči, nam ni: to smo že izrekli popolnoma odkrito.

Vladni hlapei.

Na očitanje, ki nam ga je vrgel v obraz poslanec Seitz in ki ga sedaj pogreva njegovo glasilo, bi mogel odgovoriti samo v tonu, kakor je običajen na socialnodemokratskih zborovanjih. Ker tega nečem, samo eno: z vladno se pogovorimo, ko bo zastopana v odseku po odgovornem faktorju. Kakor ne te, pa tudi ne bomo podpirali nobene druge vlade, ki ne dokaže, da zna varovati koristi monarhije proti mažarski prešernosti!

Jedro finančnih reform.

Finančni minister je izjavil, da se mu je z ozirom na predloženi proračun očitel optimizem. Sem istega mnenja. V današnjem kritičnem položaju je ravnotežje v državnih financah labilno, kakor stavba iz kart in to tembolj, ker se naše finance morda pač dadó sani-

rati trenutno z veliko ali malo finančno reformo, trajni razvoj našega gospodarstva je pa odvisen od načina, kakor se reši sedanja zunanja kriza in kakor se razvije naše razmerje do balkanskih držav. Napačna zunanja politika je oškodovala naš izvoz na Balkan na korist Nemčiji za velikanske svote in v bodočnosti bo ta škoda še večja, ako se ne izvrši popoln preobrat!

Notranja kriza.

Samooobsebi umevno bo v tem vprašanju odločeval tudi način, kakor se ravna v monarhiji proti Jugoslovanom. Dasi prebiva v državi nad sedem milijonov Jugoslovanov — polovica vseh! — se jih je vendar smatralo za narod nižje vrste, ker niso mogli priti do veljave, razcepljeni na različne kronovine in dele države. Država, ki hoče igrati važnejšo vlogo na Balkanu, mora najprej zadovoljiti krvne brate balkanskih narodov na svoji zemlji. In kako je v tem oziru pri nas na Koroškem in Stajerskem, kako na Hrvaškem?

Cuvaj zase in za žlahtol!

Kar se godi na Hrvaškem, je škandal, ki se ga mora sramovati monarhija pred celim svetom. V mažarski službi so bili Khuen, Pejačević, Rauch in Tomašić, a kar počenja ta klativitez, je cvet sistematične korupcije hrvatske birokracije po Mažarih. Nezaslišano je, kako izrablja Cuvaj zase in za žlahtol državno blagajno. Iz palače na Markovem trgu je vrgel salonsko opravo in si omislil novo za 14.000 K, da bi tako privabil Zagrebčane — a zastonj! Poštenega človeka ni v njegovo bližino. Svest si, da mora kmalu pasti, je hotel popolnoma proti zakonu s svoto sedem milijonov, ki je last občine Brod, ustanoviti novo hipotekno banko, kateri bi bil predsednik, gotovo s plačo 30—40.000 kron. To je preprečil bivši ban Tomašić, ki ga zato preganja. Njegov brat, deželni šolski nadzornik Anton Cuvaj, je dobil za malo računico 20.000 kron honorarja. Za nečaka Zlatka Cuvaja je ustanovil v Veliki gorici nalašč notarsko mesto, četudi ni bilo potrebno. Enega svojih zetov, ki je bil mal uradnik, je napravil za podžupana in mu dal izplačati za obnovitev stanovanja 26.000 K. Da je rešil drugega zeta, lekarnarja po poklicu, je dovolil Kredit-

nemu zavodu v Vukovarju pol milijona brezobrestnega posojila pod pogojem, da zavod odkupi lekarno za svoto, ki jo bodo določili vladni organi.

Cuvajevo tiranstvo.

Znano je, kar počenja Cuvaj proti časopisju, proti neljubim mu osebam in občinam. Pravkar je razpustil — kakor prej v Varaždinu, Požegi in Dja-kovem — občinski svet v Koprivnici, kjer je bil izvoljen zadnjič za poslanca Stjepan Zagorac. Vzrok je ničev, ker je občinski svet izdal za važne investicije denar, ki sta ga dovolila izdati Pejačević in Rauch. Zagreb mrgoli vohunov in nihče si ne upa ziniti svobodne besede.

Kritičen položaj.

Take razmere doma silno obtežujejo kritični položaj monarhije na zunanji. Avstrijska diplomacija je doživela poraz, ki je hujši, kakor so bili porazi na bojiščih leta 1859. in 1866. Berchtold, ki je še v zadnji delegaciji rožljaj s sabljo in oznanjeval varstvo »življenjskih« interesov, se je umaknil na celi črti in interesi Avstrije na Balkanu so postali čez noč samo »zakoniti« in »važni«.

Diplomacija brez možgan.

Tega poraza ni kriv on sam, ampak vsa naša diplomacija v preteklosti, ki se rekrutira samo iz najvišjih aristokratskih krogov in zato ni sposobna, da bi našla stik z ljudstvi, katerih jezik zaničuje. Vsa ta diplomacija je bila slepa napram balkanskim dogodkom, ni ne videla, ne slutila, kako se je snovala pred njenimi očmi balkanska zveza. Da so bili naši diplomati možje na svojem mestu in da je vel drug duh v zunanjem ministrstvu, bi stala na čelu tej zvezi danes Avstrija in ne vodila tajnih nitij Rusija.

Ušivi narodi.

Našim diplomatom so bili seveda balkanski narodi isto kakor Nemcem: ušivi narodi, in učili so se jih spoznavati iz »Muskete« in »Simplicissima«. Turška kultura je imponirala, zlasti odkar je zavladal komité za skupnost in svobodo. Turška armada pod vodstvom nemških instruktorjev je bila na višku, utrdbe pri Lozengradu take, da bi jih pruska armada osvojila komaj v treh mesecih. Seveda jih je bul-

LISTEK.

Zmagovalcem na Balkanu.

Prestrašna noč, pretemna noč,
Balkan naš, tebe je zadela,
Ko je, ko vihra vse požigajoč,
Moreč čez Bospor prihrumela
V zelene gaje, solnčna brda
Druhal divjih četa grda.

Oj strašna noč! Omike svit
Je strit, uničena prosveta,
Svobode spomenik — razbit,
Nam domačija draga vzeta,
Porušena so zlata mesta;
Krvava sled je — bela cesta.

Kje plug je, kje je oratar?
Ne vriska kmet več v vinski gori?
Ne piska več tik čed ovčar;
Ne peva deva srečna v dvori?
Pepel so srečna bivališča,
In v krvi tiha so selišča.

Oj grozna noč! Glej mater sin
Zapušča in beži v planino;
Očeta kolje v smrt Turčin
In ropa v harem hčer edino —
Od daleč v solzah zrô beguni,
Kako jim dom žgê, drage skruni!

Kjer divje se zveri pode,
Pregnanim varstvo da skalovje
Pred ognjem, mečem vsi beže —
Tje v bedo, v jad in strad, v snegovje;
Če še kdo v dolu živ ostane,
Je sojen v smrt, če se le gane.

Oj kleta noč — pregrozna noč!
Na Kosovo si legla polje;
Potrla si Odrina moč;
Pokrila Balkan si in vzdolje:
Ugasnila je zvezda Slave
Zašla za vekov šest z višave.

Rešenje bil rodil je vztok
In zemlji mir, narodom slogo —
Od tam besni zdaj krvolok
V pogin Evropi in v nadlogo:
Na tleh so križi, zrušeni domovi,
V verigah sužnjih stokajo rodovi.

Oj temna noč! Daj, razrahljaj!
In črna krila z nas odgrni!
Razjasni skoro rodni kraj,
Vsaj žarek solnca še nam vrni!
Da nam obžari kraj krvavi,
Kjer spê junaki naši — v Slavii!

Da vidimo, če še rodi,
Če v polji še kaj klije cvetje,
Tam, kjer je naših dedov kri
Pretakala se — spê očetje?
Če kri še vrê — če se pretaka?
Če zeleni že grob junaka?

A zore ni in solnca ne,
In grozne nočne so tihobe,
A maščevalni angel pnê
Nad sela krila in nad grobe:
Naj boj naj tulijo rogovi!
Da z groba planejo sinovi!

Tako molila je, tako
Slovanska in krščanska raja.
Molila let je šestkrat sto —
In glej! — Dani se, zarja vzhaja —
Kar zagorijo v ognju jasni
Balkana vrhi v Slo gi krasni! —

Zatrese strel! — Započi grom! —
Odmev v planine grê in brda:
Junaki, amo! Brž na dom!
Napijte se moči in srda!
In čudo! — Tolika je straža
Kot vojska kralja je Matjaža.

In zdaj naprej! Za možem mož!
Nad Turka vraga, krvoloka!
Na puško puška! Nož na nož!
Vsak proži naj in seka roka!
Na nebu vstaja zora zlata,
Prišel svobodni dan je brata!

In glej krščanske vojne moč!
Kot solnce krvaveče vzhaja.
Množi in veča se gredôč,
Armada sveta z zemlje vstaja,
Kot slednji cvet in slednja bilka
Junakov bila bi rodilka.

Naprej, junaki vrli vi!
Naprej do morja, Carigrada!
Naj na Sofiji križ stoji!
Slovanski bratje, naša nada,
Kralj Marko vstaja!
Bratje vi balkanski!
Naprej! Vam kliče brat slovanski.
A. H.

O verskih razmerah na Balkanu.

Veliko skioptično predavanje v nedeljo, dne 3. novembra, je zbudilo med ljubljanskim občinstvom toliko zanimanja, sočutja in navdušenja za slovanske trpine na Balkanu, da je vredno, da se ga spomnimo s posebnim člankom.

Gosp. kanonik T. Kajdiž, predsednik »Apostolstva sv. Cirila in Metoda«, je v uvodnem nagovoru poudarjal, da je naše delo za balkanske Slované nadaljevanje dela ljubljence slovenskega ljudstva škofa Slomška, ki je pred 60 leti ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda ter po njej z izrednim uspehom širil zanimanje za verske in kulturne razmere vzhodnih Slovanov. Slovenci se tudi kot katoličani veselimo zmaga krščanskega orožja na Balkanu ter hočemo pod vtiskom teh zmaga še podvojiti zanimanje za balkanske trpine. Predavatelj dr. Grivec je v živah-

Do srečkanja velike loterije „Slovenske Straže“ samo še dva dni!

garska armada zavzela v treh dneh. Vodilni krogi so podcenjevali balkanske Slovence, kakor zaničuje še danes Slovence in Hrvate nemška birokracija!

Pred 100 leti in danes.

Naša balkanska politika je od Metternicha sem nepretrgana vrsta zmot. Še Jožef II. se je zavzemal za aneksijo Bosne, Srbije in Albanije. Leta 1804. je zaprosil Črni Jurij za cesarskega princa kot vladarja Srbiji, in leta 1815. je prosil Miloš Obrenović »najvišjega vladarja krščanstva«, naj osvoji Srbijo. A Metternich, ki je dejal, da preko naše meje ne šteje 30 ali 40 tisoč obešenih ali zadavljenih nič, je dal poslej naši zunanji politiki Turčiji prijazno smer, ki je ostala do danes kljub svarilom velikih vojskovodij (Radetzky, Tegethoff).

Dozdevni interesi.

V sedanji krizi se poudarja zlasti dvoje, da Avstrija rabi pot do Soluna in da je srbska luka proti njenim koristim. Oboje ni resnično. Solun je za nas velikanske važnosti kot glavna luka balkanska. A pot naše trgovine ne vodi v Solun po suhem, ampak po morju. Saj stane prevoz do Soluna za 100 kg po morju okrog 3 K 50 vin., po suhem bi pa stal nad 10 kron! Interes na Solunu imajo pač Mažari in pot do Soluna je zanje važen, ne za Avstrijo. Enako bi srbska luka ob Albaniji naši trgovini ne škodovala, ampak šele odprla bližjo zvezo s Trstom; bila bi proti koristim veleagrarne Ogrske. Tako sodijo tudi avstrijski kapitalistični krogi, ki gotovo bolje poznajo gospodarske naše potrebe, kakor naša nezmožna diplomacija. Zato so tudi odločno proti temu, da bi Avstrija začela vojsko za interese, ki zanjo ne obstojé.

Naša moč!

Slovenci in Hrvati se čutimo kot eden narod. Mirno gledamo razvoj naših zunanjih in notranjih razmer. Kar smo poudarjali vedno, to se kaže sedaj: veliki pomen jugoslovanstva za monarhijo! Smo tem manj nervozni, ker se zavedamo, moči, ki smo si jo priborili sami s smotreno izobraževalno in gospodarsko organizacijo.

Vojna ali mir?

Piše prof. A. Bezenšek.

Sofija, 9. novembra.

Zgornje vprašanje si Evropa zdaj vnovič stavi. Na prvičrat postavljeno vprašanje odgovorilo se je pred tremi tedni z dejstvom — vojna.

Kako da se zdaj zopet stavi to vprašanje? — Ne brez vzroka, kajti vojska nosi mir, a tudi mir more donesti vojsko.

Današnja vojska je posledica berlinskega dogovora, kateri je a nuli svetostefanski mir, in tako dal povoda za novo vojsko, četudi je ta izbruhnila 35 let pozneje. Ampak kaj so tri desetletja v življenju narodov? To je čas ene same generacije. A koliko generacij se je rodilo in izumrlo poprej v petstoletni turški sužnosti!

Samo ena generacija je preživela mirne čase; tako kratek je bil mir, ki se je sklenil na pravični osnovi v

Sv. Stefanu, a je bil po evropskih diplomatih krivično sestavljen v Berlinu. Krivici kakor laži so kratke noge. Temu je priča današnja vojska, v kateri se z vojaško sabljo popravlja to, kar je v Berlinu krivično napisalo diplomatsko pero.

Ko se bo zdaj menda že v kratkem mir sklepal, naj imajo diplomatski krogi to na umu, da spet take napake, ki je vzrok velike nesreče, ne naredé.

Trajen mir, kateri zagotavlja mirno razvitje balkanskim narodom in varuje evropske interese na Balkanu, je mogoče samo tedaj, ako evropska diplomacija sprejme formulo: Balkan balkanskim narodom!

Ako se velesile sprijaznijo s tem geslom, ki zdaj glasno odmeva po vseh kotih »Stare planine« (kakor tukaj pravijo Balkanu), potem je njihovo posredovanje nam dobrodošlo. Drugače pa se bo izjalovilo in namesto pred mirom bomo stali pred novo vojsko.

Balkanski polotok mora biti last samo balkanskih narodov. Oni so dokazali to pravo ne samo z orožjem, nego tudi s svojo politiko izraženo z balkanskim geslom: »Sojedinjenje pravi sila.« katero geslo je sprejeto zdaj od vseh balkanskih narodov. In prav v tem zjedinjenju je njihova moč.

Glas balkanskih zedinjenih narodov bo dobil veljavo, katera mu gre. To bo nova velesila, katera si je dobila svojo pravico za obstanek z orožjem na bojnem polju.

Evropske velesile stoje zdaj pred gotovim faktom. Nič drugega jim ne ostane, kakor prepustiti zjedinjenim državam, da same sklenejo mir s svojim protivnikom.

Kakšne pogoje pa mislijo staviti zjedinjene države?

Turčija mora pustiti svojo evropsko posest, ker jo niso mogle spametovati niti vojske, niti dobri sveti, ki so se ji dajali že toliko vekov od raznih strani v tem smislu, da nova doba zahteva novo upravo, novo življenje.

Torej vojska ali mir!

To buči kakor šum morskega valovanja, od bregov Marmarskega, Egejskega in Črnega morja.

To bučanje mora opozoriti evropsko diplomacijo, da se varuje pasti v kake stare pogrške. Naj tudi za njo velja latinski rek: »errando discimus«.

Potem bodo evropski diplomaciji velikodušno odpustili oni narodi, ki so največ trpeli vsled njenih pogršk. Nikdo ne more prisiliti zmagovalcev, da zapuste s krvjo zavzete pozicije. Ako se tuja moč v to vplete, bil bi signal za vojsko. Naj dobro pomni ista diplomacija sledečo važno konsekvenco:

Vojska na Balkanu — vojska v cel Evropl. Mir na Balkanu, mir v cel Evropi.

Iz Plovdiva.

(Izvirno poročilo.)

Še preden je bila vojska napovedana, smo odposlali vse svoje učence domov in našo gimnazijo takoj izpremenili v bolnišnico s 150 posteljami. Oddane so že vse, in sicer prvimi žrtvam te križarske vojske proti polu-

mesecu, ki ga je sklenila uničiti božja Pravica po rokah dolgo tlačnih in pred kratkim osvobojenih balkanskih narodov. Naše junaško ljudstvo gre prostodušno in brez strahu v smrt, da bi osvobodilo zaslužene sosede iz turških krempljev; čudovito je navdušenje, s katerim se boré za sveti križ. Kdo vé, če si ne bodo zadnji križarji ravno s to pristno krščansko požrtvovalnostjo priborili milost prave vere in prave Cerkve. Jaz imam o tem svojo misel, ki je bila že — da bi se mnenje počasi pripravljalo — objavljena v daljšem članku francoskega časopisa »La Croix«. Zdi se mi namreč, da je prišel čas, ko bo vstalo »Jugoslovansko carstvo«; a o tem si — žal — ne smem drzniti obširneje govoriti. Če je mogoče svobodno govoriti, Vam bom pa prihodnjič o tem več povedal. To bi bila velika pridobitev tako za katoličanstvo kakor za slovanstvo.

Vrnimo se torej nazaj v sedanost. Mislim, da Vam bo dobrodošlo kratko poročilo o pravem bojnem stanju. Turki so mobilizirali na bulgarski meji, kar je spravilo vso Bulgarijo v veliko ogorčenje vsled sramotnega klanja kristjanov, ki se je ponavljalo v velikih množinah v Skoplju, Stiplju in Kočani in proti čemur je bulgarsko ljudstvo odločno protestiralo. Neki govornik je šel celo tako daleč, da je zahteval med odobravanjem množice: »Kralja (Ferdinanda) bomo pognali čez nemško mejo, če noče peljati svoje vojske v Macedonijo, da oprosti težko izkušane in vedno iznova mučene, svojega življenja in imetja nikdar varne brate.«

Naš prebrisani diplomat (kateri je ljudstvo prej sovražilo, ker je mislilo, da ga nič ne briga usoda mučenice Macedonije, in ki ga poveljuje sedaj ves Balkanski polotok kot Ferdinanda Velikega in carja Osvoboditelja) je dobro uvidel, da ne bodo storile velike države nikdar nič v olajšanje zatiranih in da mora sam rešiti vzhodno vprašanje. Z neverjetno spretnostjo je združil štiri dosedaj sovražne si balkanske države v prijateljsko zvezo proti skupnemu sovražniku — Turčiji, kateri je bila slovanska neodvisnost v veliko srečo. Ker je visoka porta zaničljivo odlašala dati krščanskim podanikom primerne pravice, je napovedal bulgarski car polumesecu sveto križarsko vojsko. Izlam se pač ni nadejal tako močnega sovražnika; ali sedaj mora priznati, da je prišel dan sodbe. Turški načrt je bil napasti s traciško glavno armado na treh krajih mesto Plovdiv in Rumelijo. V Macedoniji pa naj bi Zeki paša s 70.000 možmi pobil Srbe na Ovčjem polju in presenetil Bulgare v Küstendilu in Sofiji. Vse to naj bi vojsko v kali zatrl. Toda Zeki paša se je moral pred Bulgari umakniti, njegova armada je bila v veliki bitki pri Kumano-vev razpršena in končno v Velesu uničena. Tako so padle velike utrde Kumanovo, Skoplje, Stiplje in Veles v roke kristjanov. Tudi glavna armada se je morala z izgubami na treh glavnih točkah navzlic svoji premoči umakniti. Mustafa paša in močno utrdbo, o kateri je rekel Goltz-paša, da bi potrebovala pruska vojska za njeno zavzetje tri mesece, so zavzeli Bulgari v treh dneh. Velika armada turškega vojnega ministra je bila razkrojena. Sedaj preostaje še glavni udarec pri

Cataldži, kjer se zbirajo na obeh straneh glavne moči in kjer se bo odločila usoda krščanstva na Balkanu v zadnjem odločilnem boju. Bog vojnih trum naj čuva nad našimi junaki in naj podeli odločilno zmago svetemu križu; to je naša molitev in molitev vseh, ki imajo v sebi le še kapljico krščanske krvi ali vsaj kak znak kulture; zakaj strašno je pripovedovati, kaj počenjajo Turki pred očmi ravnodušne Evrope.

Pustimo grozodejstva proti njihovim podložnikom in pogledimo le v te dni, kako se obnašajo kristjani in Turki v vojski. Kolikor plemenitejši postopajo Bulgari s svojimi vjetniki (bulgarski ranjenci sami so se mi osebno pritoževali, da so turški vjetniki mnogo boljše preskrbljeni kakor Bulgari sami), toliko krutejše se kažejo nečloveške pošasti, ki jih imenujemo Turke in s katerimi simpatizirajo celo nekateri kulturni narodi. Eden izmed ranjencev mi je pripovedoval, da so odrezali enemu izmed njegovih tovarišev (ki ga je vjel preoblečen turški izdajca) ušesa in nos ter ga zopet izpustili. Nekemu častniku so iztaknili oči; pred dvema dnevoma se je peljal tu mimo; v istem vlaku je bilo mnogo turških vjetnikov, katerim so preskrbeli Bulgari kot pravi kristjani kruha, čaja, tobaka in zatajevali pri tem z moškim pogumom solze ob pogledu na nesrečnega svojega častnika. Dama, ki oskrbuje provijant za ranjence, mi je to sama pravila. Neki bulgarski kavalist, ki je bil vjet, ko je po nalogu vohunil v Odrinu, je moral jahati nag na neosedlanem konju po mestu med godbo in poskakovanjem; druhal je tako grdo ravnala z njim, da je padel večkrat raz konja in umrl na poti med najsrmatnejšimi mukami. To so Turki, ki delajo veliko čast svojim prijateljem Nemcem. Krščanski vojaki turške vojske so poplašali že z denarjem svojo vojaško dolžnost, često že dvakrat in trikrat, pa vseeno so prisiljeni iti v boj in so uvrščeni vselej v prve vrste turških regimentov, kar dela Bulgarom velike težkoče, ker nočejo streljati na svoje lastne brate. Ker je Bulgarom znano, kako žalostna usoda jih čaka, če pridejo živi Turkom v roke, so prisegli raje umreti; zato ima vedno vsakdo pri sebi strup ali bodalo. Za te obupne samoumre se bo zagovarjala turška razdivjanost pred Bogom.

Toda vse to Vam je znano že iz domačih časopisov in čas je, da govorim o skrbi za ranjence. O prvi vojni nevarnosti smo izpremenili — kakor sem že omenil — naš zavod (gimnazijo in konvikt) v bolnišnico. To je napravilo zelo dober vtis na prebivalstvo, zlasti še, ker je ostalo do polovice učiteljev tu, da strežejo bolnikom, dočim so se ostali javili pri generalnem štabu, da hočejo iti kot pridigarji in pomožni zdravniki na bojišče. Sedaj so naredile tudi druge katoliške šole tako kakor mi; le žal, da imajo na razpolago veliko manj prostora. Pri nas smo z opravo zelo zadovoljni; toda potrošili smo že vse, kar smo si bili prihranili preteklo leto. Zato pa bomo prišli, če nam vsemogočni Bog ne pomaga, sami v največjo bedo ravno tam, kjer so naša dela ljubezni do bližnjega, ki tu tako lepo označujejo katoliško Cerkev, naj-

nem in jasnem predavanju podal pregled o sedanjih verskih razmerah na Balkanu. Oziral se je posebno na Bolgare, ker je ravno njihova cerkvena zgodovina najzanimivejša.

Nekdaj so imeli grški carigraski patriarhi vodilno ulogo na Balkanu in vsem vzhodu. Po cerkvenem razkolu, ki se je definitivno izvršil leta 1054., je začela grška država propadati. Grški cesarji so spoznali, da bi mogli samo s pomočjo katoliškega zapada odbiti turške navale, toda ljudstvo je bilo že preveč prešinjeno s sovraštvom proti Rimu, unija se ni mogla dejansko izvršiti — in Carigrad je padel (l. 1453.). Vsi resni zgodovinarji, tako katoliški kakor tudi protestantski in pravoslavni, priznavajo, da spada vzhodni razkol med najbolj usodopolne dogodke svetovne zgodovine. Razkola so krivi Grki. Grki so vzhodne Slovence zapeljali v razkol. Za svojo veliko krivdo so bili Grki hudo kaznovani. Grški narod je izgubil svojo vodilno ulogo in grški carigraski patriarhi so mogli nekoliko svoje nekdanje oblasti ohraniti samo po milosti turške vlade. Turški sultani so spoznali, da jim je pomoč grškega patriarha potrebna, zato so patriarha priznali za vrhovnega glavarja pravoslavnih kristjanov v vseh verskih in cerkvenih stvareh. Za izvrševanje svoje oblasti so imeli grški patriarhi vedno na razpolago turške vojske in orožnike. Tako se je nad 400 let vzdrževal nestvor najtesnejše zveze med grškimi patriarhi in turškimi sultani;

tako se je v čudni obliki nadaljeval stari bizantinski cezaropapizem. To zvezo s turško vlado so patriarhi izrabljali do skrajne krutosti. Naravna posledica tega turško-grškega cezaropapizma je bila, da so se vsi balkanski narodi, ko so si priborili politično neodvisnost od Turkov, tudi cerkveno ločili od carigrškega patriarha; tako Srbi, Črnogorci, Rumuni in celo Grki v grškem kraljestvu.

Pod oblastjo carigrškega patriarha so največ trpeli **Bulgari**. Leta 1767. je grški patriarh zatrl bolgarski patriarhat v Ohridi ter začel uničevalni cerkveno-kulturni boj proti Bulgarom. V 19. stoletju je mnogo bulgarskih rodoljubov poginilo v turških ječah, v katere so jih zaprli grški patriarhi.

Bulgarski rodoljubi so spoznali, da si morajo najprej priboriti cerkveno neodvisnost od grškega patriarhata, ako hočejo rešiti svoj narod. Leta 1860. so se **Bulgari pod vodstvom svojih rodoljubov** Cankova in Mirkovića v velikem številu zedinili s katoliško Cerkvijo, da bi se rešili patriarhove oblasti ter si pridobili podlago za kulturni napredek in za politično svobodo. Rusija in Anglija sta v strahu pred unijo prisilila **turško vlado**, da je Bulgarom leta 1870. dovolila cerkveno samostojnost pod oblastjo bulgarskega eksarha v Carigradu.

Grški patriarhi so vsled svoje čudne zveze s turško vlado pač dovoljevali cerkveno neodvisnost onim narodom, ki so si že priborili politično ne-

odvisnost, krčevito so pa branili svojo oblast nad kristjani evropske Turčije. Ker so bili Bulgari še pod turško vlado, zato jim patriarh ni hotel dovoliti cerkvene neodvisnosti, ampak jih je leta 1872. kot uporne »razkolnike« izobčil iz vzhodne Cerkve. Bulgari so hladnokrvno prenašali to izobčenje, daš jim je prizadelo mnogo sitnosti, posebno po letu 1908., ko je Bulgarija postala popolnoma neodvisno kraljestvo. Lansko in letošnje leto so se Bulgari veliko trudili za spravo s grškim patriarhatom. Sprava bi se brez težave dosegla, če bi se Bulgari v kraljestvu hoteli cerkveno ločiti od Bulgarov v Turčiji ter svoje rojake v Turčiji izročiti patriarhovi oblasti. To vprašanje je letošnje leto povzročilo mnogo hrupa v Bulgariji in Turčiji, sedaj ga bodo pa Bulgari rešili z mečem.

S prestolom turških sultanov v Evropi se maje tudi prestol grških carigraskih patriarhov. Njih oblast je omejena na evropsko Turčijo (le Bulgari v Turčiji so že zdaj izvzeti); s **propadom Turčije propade torej tudi carigraski patriarhat**. Sedanja zmogovita vojska balkanskih kristjanov je torej tudi v cerkvenem oziru **velikanskega pomena**, važna tudi za **katoliško Cerkev**, ker se bo **podrl prestol najoholejših nasprotnikov cerkvene edinosti**. Radovedni smo, ali se bo evropska diplomacija lotila tudi cerkvenega vprašanja, ali pa bo rešitev tega vprašanja prepustila balkanskim narodom. Balkanski narodi nimajo razloga, da

bi na umeten način ohranjali ostanke bizantinskega in turškega cezaropapizma, ampak nasprotno imajo posebno **Bulgari zadosti razlogov, da za vedno starejši carigraski patriarhat**.

Še zanimivejši je bil drugi del predavanja, namreč o katoličanih na Balkanu, predvsem o **katoliških Bulgarih**. Med Bulgari je 20.000 katoličanov latinskega obreda (nadškof Menini v Sofiji); to so izpreobrnjeni nasledniki nekdanjih pavlikijanov (bogomilov). Katoliških Bulgarov vzhodnega obreda je nad 10.000; to so ostanki nadepolne bulgarske unije iz leta 1860., ter imajo vsled svoje tesne zveze z bulgarskim narodnim preporodom gotovo še veliko bodočnost. Razdeljeni so v tri škofije, oziroma cerkvene pokrajine, namreč **Carigrad, Solun** (Makedonija) in **Odrin** (Tracija). Verske in kulturne razmere v teh pokrajinah je predavatelj pojasnjeval s krasnimi izvirnimi slikami, polnimi življenja in zanimivosti.

V **Makedoniji** delujejo domači bulgarski duhovniki, francoski lazaristi in usmiljenke (med njimi več Slovenk) ter domače evharistinke. O delovanju usmiljenk je »Slovenec« že pisal. Najzanimivejše in najvažnejše je pač delovanje domačih makedonskih sester evharistik; izredna živahnost in idealnost — ter organizatorični talent makedonskih Bulgarov je prišel v tej ustanovi do popolne veljave. Evharistinke imajo sedem naselbin; njih središče je v Paliorcih blizu mesta Dževd-

potrebnejša in kjer se splošno vpoštevajo. K sreči so nam poslali dva kirurga (ranocelnika) od Rdečega Križa iz Pariza, ki sta preskrbljena s potrebnimi zdravili. Ali koliko nam še manjka: **Perila**, orodja in posebno pa **denarja** za potrebno nakupovanje živil in drugih potrebščin! Razun tega je tudi blagajna Vincencijeve družbe že izpraznjena; kajti k stotini podpiranih družin se sedaj pridružujejo zapuščeni starci in sirote, ki jim komaj še morem postreči s kruhom, dokler mi ne bode pek odpovedal, ker mu ne morem plačevati. Velika beda je v celem mestu. Prosim Vas najponižneje, pridite našim trpinom na pomoč! Toplo pozivljam Vaše dobrotljive rojake, naj podpirajo svoje krvne brate, ki so se tako velikodušno žrtvovali za svoje brate v Turčiji. Bog Vam bode obilno poplačal in povrnil te dokaze katoliške ljubezni do bližnjega!

Hagija Sofija v Carigradu.

(Resnica in legenda.)

Stojimo v letu 548. po Kristusovem rojstvu. Ravno kar so dovršili Maloaziji, najslavnejši stavbeniki tedanje dobe, eno največastnejših cerkev krščanstva. Šestnajst let je trajalo delo, in pri tem je bilo zaposlenih neprenehoma deset tisoč delavcev. Zdaj pa je kolosalna stavba dogotovljena, in danes se ima vršiti posvečenje cerkve Svete Modrosti.

Veliki vladar bizantinskega cesarstva, Justinijan, se pripelje v četveroprežnem vozu in stopi v spremstvu carigradskega patrijarha v cerkev. Njena notranjost je obširna in v visočini 56 metrov se dviga kakor nebesni obok kupola. Justinijan se ozira in veseli svojega dela. Občuduje pisan marmor ob stenah, umetnosti polni mozaik v zlatem dnu kupole, stotere stebre iz rdečega porfirja in zelenega marmorja, ki nosijo kupolo in galerije. Neizmerno je bogastvo cesarjevo! Sedem zlatih križev je podaril novozgrajeni cerkvi, teža vsakega je stot! V zakristiji se nahaja 40.000 kelhovitih plaščkov, vsi pa so prepleteni z biseri in dragocenimi kamenčki, dalje 24 biblij, z zlatom okovanih platnic, katerih vsaka tehta dva stota! Okraski treh portalnih vrat so iztesani iz lesa Noetove barke in vrata glavnega vhoda so iz samega srebra; v druga so pa vdeleni lepi izdelki iz cedrovine, ebenovine in jantarja. Med 12 srebrnimi stebri se blišči ravnotako iz kovanega srebra, toda pozlačena podoba Križanega, Najsvetejše tega svetišča, resnična podoba onega križa, ki so ga rimski barbari več kot pred petsto leti postavili v Jeruzalemu.

Obok se koplje v luči. Srebrni lestenci nad cesarjevo glavo tvorijo mogočno obliko križa, simbol zmagovitega sijaja nebeske svetlobe nad zemeljsko temo. V mozaiku kupole se svetijo v vsej milobi obličja svetnikov, ki klečijo v tihi pobožnosti pred Bogom; pod obokom plavajo štirje kerubini. In cesar se spomni druge knjige Mojzesove: »Kerubini so razprostrli zgoraj svoja krila in z njimi krili prestol milosti, in njih obličja so si bila obrnjena nasproti in zrla na prestol milosti.« Ali pa ni bilo v tem novem svetišču ravnotako? Ginjen skromnosti pred Najsvetejšim, pa obenem poln človeškega ponosa, pade Justinijan na kolena in vzklikne: »Češčen bodi

Bog, ki me je smatral vrednega, da dokončam to delo! Prekosil sem te, Salomon!«

In novi rodovi, nova stoletja hodijo po sledu prejšnjih. V cerkvi Svete Modrosti še vedno obhajajo kristjani sijajne vsakoletne svečanosti, patrijarhi in cerkveni očetje pa se snidejo tu na zborovanjih. Že so skoro tisoč let sijale zvezde nad to mogočno hišo božjo, kar so ugasnile v jutro 29. maja 1453. leta.

Turški sultan je naskočil s svojimi brezštevilnimi četami obzidje Konstantinopla. V groznem strahu beži stotisoč mož, žen in otrok v Hagijo Sofijo in prepuste ostalo mesto opustošenju. Zmagovalec se ne bo drznil oskruniti svetega kraja. V uri stiske, tako se glasi prerokovanje, bo prišel angel božji z neba ter rešil cerkev in mesto.

Že brne mogočne trobente Mohamedancev z bližnjih gričev. Strahovito, srce razdirajoče vpitje odmeva pod obokom, matere pritiskajo svoje otroke na prsi, moške in žene se objemajo, sužnji galej, roke vklejane še v verige, pribeže v temo za stebri. Grmeče butajo sekire Mohamedancev po vratih; trske dragocenega lesa odletavajo pod udarci. Tu hrešče vrata v stikih, tam pa so že razbita. Z ognjem in mečem razširjati njegov nauk, je zapoved preroka!... Pijani že mesarskega klanja ob obzidju, vdero janičarji v cerkev in s krvavimi, zakrivljenimi meči pokosé svojo žetev po zapovedi preroka. Neoboroženo množico vkle-

nejo z verigami in izženejo kot živino. Nato začno ropati. Pod udarci mečev in sunki sulic se razleti mozaik, raztrgajo dragocene oltarne prte, mule ter velblode pa optajo z neizmernimi zakladi srebra in zlata. Med divjim tulenjem vlečejo podobo Križanega skozi cerkev in črnohrad moslim posadi, polu besnega verskega fanatizma, svojo janičarsko čepico na trnjevo krono, in prevzetni zmagoslavni vrisk prevpijejo vzkliki, polni zasramovanja: »To je Bog kristjanov.«

Tam spredaj pred glavnim oltarjem pa stoji grški škof v častni opremi velikega svečenika. Brez strahu bere z glasnim, mirnim glasom sveto mašo za kristjane in jim rosi tolažbo v njihovi strašni stiski. Toda končno stoji čisto sam. Tedaj seže po zlatem kelihu in hiti po stopnicah navzgor na galerije. Kar ga zapazijo Turki in z golimi sabljami in povešenimi sulicami se zažene za njim trop janičarjev. Še en trenutek in zgrudil se bo mrtev nad svojim kelihom, kajti ubežati je nemogoče, kroginkrog nemo stojé trde stene. Toda v tem trenutku se naenkrat odpre pred njim zid, škof stopi skozi odprtino in za njim se zagrne zidovje. Od začudenja onemeli odskočijo Turki, potem pa naskočijo stene s kopji in sekirami. Toda zid se ne udá in zasramuje njihovo brezuspešno prizadevanje. Polni začudenja se odstranijo vojaki.

Spodaj v ladji pa sta priklopela rop in krik do vrhunca. Tu nese sopihajoč konj jezdeca k glavnemu portalu. Mo-

hamedanski vojskovodje in paše ga spremljajo. Sam zmagovalec, Mohamed II., turški sultan se bliža. Z njegovega obraza odseva mladost, ponos in neuklonljiva volja, pa tudi resnoba. Peš stopa po mramornatih ploščah, katerih se je dotikala pred tisoč leti noga krščanskega cesarja Justinijana. Prva stvar, ki jo zagleda, je janičar, ki prešerno seka s sekiro mramornati tlak. Mohamed pristopi in ga vpraša: »Zakaj!« — »Zaradi vere!« se glasi odgovor. Pri tej priči udari sultan s svojo sabljo vojaka, da se zgrudi po tleh. »Psi! Li še niste dovolj naplenili? Stavbe tega mesta so moje!« Ubitega brene v stran in se poda na leco kristjanov in z grmečim glasom razglasi cerkev Svete Modrosti za last izlama.

Polpeto stoletje je minulo, odkar se je nadomestil na kupoli Hagije Sofije križ z mogočnim polumescem, in večer za večerom se razlega še vedno raz površine štirih minaretov, ki so jih prizidali Turki cerkvi, glas oznanjevalca molitve. Oblečen je v dolg, plapolajoč plašč z belim turbanom na glavi. Na vse štiri strani neba kliče z mogočnim glasom čez Stambul. »Bog je velik,« se razlegajo njegove besede. »Razun boga ni nobenega boga in Mohamed je njegov prerok! Pridite v blaženstvo! Pohitite v odrešenje! Bog je velik! Razun boga ni nobenega boga!«

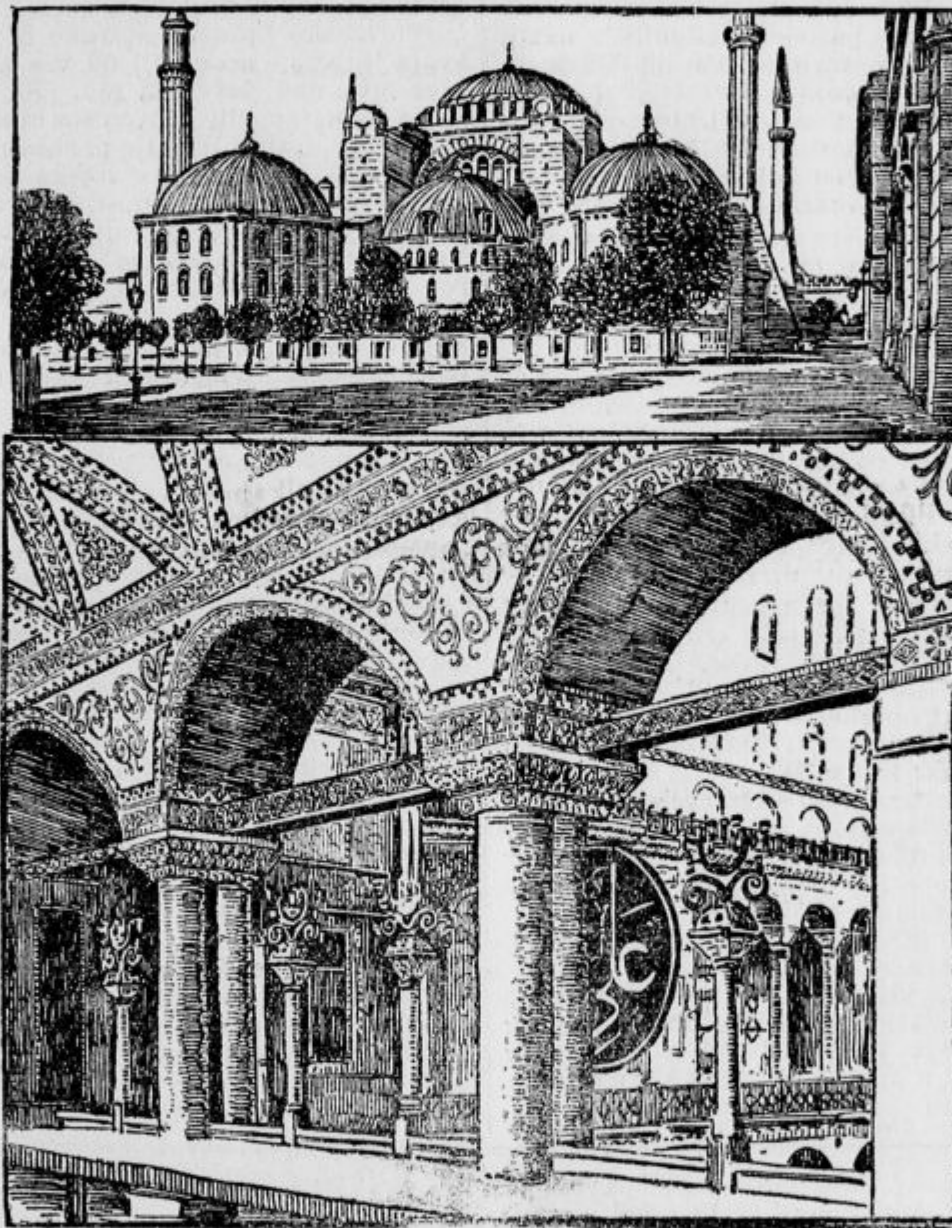
Nato zatone solnce za obzorjem. Kar se zasliši pok topa. Kajti zdaj je postni čas, med katerim ne smejo mohamedanci čez dan niti jesti, niti piti, pa tudi ne kaditi. Tako veleva prerok v koranu, njihovem svetem pismu. Ono znamenje pa oznanja za danes konec posta, in če so se pravoverni zdaj pokrepčali z mesom in sladili ob sladkem sadju, se potem podajo v staro cerkev Svete Modrosti, kakor se še vedno imenuje. Okoli minaretov sveti na tisoče svetilk in med stolpi pišejo plapolajoče luči sveta imena v nočno temo... V mošeji pa visijo na 50 metrov dolgih verigah lestenci z neštevilnimi oljnatimi svetilkami, in na trdo napetih vrveh visijo lučice tako gosto druga poleg druge kot jagode na molku. Morje svetlobe preplavlja tla mošeje. Na mogočnih zelenih grbih so napisana z zlatimi črkami imena Alaha, Mohameda in svetnikov, vsaka črka pa je visoka devet metrov.

Tlak je pokrit s štorjami; kdor vstopi, mora sezuti čevlje ter umiti obraz in roke. Beli in zeleni turbani ter rdeči fesi s črnimi robovi se mešajo med seboj. Vsi, ki prisostvujejo pobožnosti, se obrnejo z obrazi proti Mekki. Naenkrat vzdignejo roke do obraza visoko z naprej obrnjenimi dlanmi in palce drže ob uhljih. Potem se pripognejo z zgornjim delom telesa naprej in upro roke na kolena ter se dotaknejo s čelom tal. »Molitev je ključ do raja,« veli koran, in vsak del molitve zahteva gotovo pozicijo telesa.

Na leci stoji svečenik. Njegov pevajoč glas prekine svečanostno tihoto. Zadnja beseda izzveni na njegovih ustnicah, toda odmeva še dolgo pod temnim svodom kupole in plava kot nemiren duh med kipi kerubinov.

Za Turke pa ni več varno v tem njihovem svetišču. Dan plačila bo prišel enkrat tudi za osvojitelja Hagije Sofije in vedno več prebivalcev Stambula opušča svoja grobišča zunaj na pokopališčih pred mestnim zidom in prepeljava svoje mrtvece v Skutari, da jih položi k počitku v senco azijskih

Pogled na Hagijo Sofijo v Carigradu.



Notranjščina Hagije Sofije v Carigradu.

želi ob železnici iz Soluna proti Skoplju. Evharistinke vodijo šole, sirotišnice in nedeljske šole; njih najzanimivejša ustanova pa je poljedelska naselbina in šola sv. Izidorja.

Katoliška bulgarska škofija v Carigradu ima svojo važnost samo v tem, da carigradski škof vse katoliške Bulgare v Turčiji zastopa pri turški vladi.

Po svoji legi in obširnosti je najvažnejša **odrińska** škofija; obsega namreč vso Bulgarijo ter velik del Turčije do egejskega morja in do Carigrada. Po svoji notranji organizaciji je ta škofija najpopolnejša, ker ima največ dobrih domačih duhovnikov, ki so se lansko leto po nasvetu slovenskih duhovnikov organizirali popolnoma po vzoru naše duhovščine. V tej škofiji se lepo razvija katoliški tisk, ki bo posebno v novi veliki Bulgariji največje važnosti. Brez dvoma bodo bulgarski katoličani vseh treh pokrajin vsled vojske veliko trpeli, gotovo pa bo največ trpela odrińska škofija, ki je bila že hudo prizadeta po potresu dne 8. in 9. avgusta. Nekoliko podrobneje iz odrianske okolice navajamo na drugem mestu.

V novi veliki Bulgariji se katoličanom vzhodnega obreda ni treba bati

za bodočnost. Že sedanja Bulgarija je bila nasproti katoličanom dosti tolerantna. Pred dvema letoma se je bulgarski naučni minister izjavil nasproti nekemu katoliškemu duhovniku, da Bulgarija nima vzroka nastopati proti katoliškim šolam in drugim zavodom, ker jih potrebuje in jih ne bi mogla nadomestiti z boljšimi. Še bolj pa bodo ti zavodi potrebni v novi veliki Bulgariji, ki bo gotovo potrebovala mnogo časa, da si zaceli od vojske vsekane rane in kultivira nanovo pridobljeno ozemlje. Pri našem zanimanju za bulgarske katoličane se bode treba predvsem ozirati na domače bulgarske katoličane, na domačo bulgarsko duhovščino, domače bulgarske redovnice in zavode. Tuji duhovniki in redovnice pa smejo le potem računati na našo podporo, če se bodo zadositi prilagodili bulgarskim razmeram in obredu. V novi veliki Bulgariji se bo treba še veliko bolj ogibati vsakega videza latinizacije ali potujčevanja.

Zatorej kot katoličani tudi z oziranjem na verske razmere z velikim veseljem pozdravljamo zmage krščanskega orožja, posebno pa sijajne bulgarske zmage.



Jest in gespud Jusuff Turk.

Vojska, vojska, na ush plateh sama vojska in lde m naprej mečeja, de sam jest na črnhem ne ene besede ud vojske. »Dan« prauja lde — je že use Turke fentu, Skander in Baladža tku razdjau, de ni ustal ud teh dveh trdnau ne cemperu več. Boltatu Pepe pa — prauja lde — mouči, kokr de b mu nafa zamrzlne.

Lub moj! Jest res nism prijatu krvi; edin krvave klubase, če sa res dobre, še ubrajtam, drgač pa: če sm dle ud krvi, bulš se pučutem. Al nazadne, kua pa čm! Če ud

ush plati pučervaja lde ud mene, de morm zdej pisat ud vojske, ke vojska je zdej na dneunem rede pousod, še u iblanskeh ubčinskih sejah in če se naš dunisk diplomati mešaja u vojska, ke se najna še mn zastopja ket jest, za kua b pol jest mouču.

No, pa nazadne b me še use tu na praul du tega, de b se utekvou u reči, ke jh na zastopem; al ke se je enkat gespud urednik ud »Sluvenca« pred mana razku-raču in reku: »Pepe, piš ud vojske, al pa mene u uh!« in m je zadna sebota res soj uhu nastavu, de sm vajnga pihu, sm pa le začeu prmslvat, de tu na more jt douh naprej; pred takmu urožjam more člouk kapitulirat, če b biu še tku kurajžen. In tu me je prraul du tega, de sm s dons naprej uzeu, de um pisu ud vojske, naj u že kokr če. Al zdej je pršou pa uprašajne, kua in ki b se dal kej zvedet. Če se ubrnem na špeciálnega vojnga puručvalca ud »Slu-venskega Naruda«, ke je u kvarteri nek u Krakum, m na u tou puvedat prou nč; če se ubrnem na ta družga špeciálnega »Na-ruduga« vojnga puručvalca, ke je duma u Spudn Šišk, m u tud fige pukazu in tku m na ustane družga čez, kokr ubrnt se na špeciálnega vojnga puručvalca ud »Da-na«; al tle je pa spet ta hakle na pot, de na vem, ki ta puručvauc prouzaprout stauje, ke prauja, de se usake šternajst dni presel u druh ferkle Iblane.

Tku sm douh prmslšovou, na kera plat

cipres. In Grki še vedno verujejo, da se boše na dan, ko pade Hagija Sofija zopet v roke kristjanov, odprl oni zid na galeriji, in da se bo prikazal škof s kelihom v roki. Mirno in veličastno bo stopil po stopnicah nizdol, šel po cerkvi ter stopil pred glavni oltar in bral svojo mašo dalje, nadaljujoč natančno pri onem mestu, kjer so ga pred 450 leti prekinili Turki...

Božja kazen.

(Piše prof. A. Bezenšek.)

»Dies irae, dies illa...
Prišel boše dan plačila.«

Sofija, 10. nov. 1912.

Pod naslovom »Bog nakažva« (Bog kaznuje) čitamo v merodajnih bulgarskih listih uvodne članke s primernimi razmotrivanji zdaj, ko stoji hrabra bulgarska armada pred obzidjem Carigrada.

V Carigradu se bo diktiral mir! Tako se glasi geslo naših in zveznih prvih državnikov. Tako naj boše! odmeva po ulicah glavnega mesta in po bojnem polju med četami hrabrih vojakov. Častništvo na čelu zmaganosne armade se ne dá zadržavati; to hoče naprej, naj stane še žrtev kolikorkoli.

»Naši pradedi so stali že v starih časih večkrat pred Bizancem kot zmagovalci; njihovi duhovi nam kličejo: Sinovi naprej! Ne osramotite svojih pradedov! Maščujte se zanje, za svoje dede in očete! To je sveta jeza!«

Naj boše vendar enkrat konec azijskemu barbarstvu, katero je v sedanjih prosvetljenih časih zares sramotno za Evropo! Naj se enkrat že konča divjaški zistem Turkov, po katerem so uničevali kristjane!

Prišel je dan plačila.

»Bog ni pozabil te nesrečne raje« — piše med drugim »Večerna pošta« — »ki je bila izročena na nemilost turškega jataganu. Vsevišnji je uporabil za svoje orodje kristjane, da pridobijo izmučeni raji človeške pravice.«

Pred 35 leti je bil osvobojen s kristjanskim mečem en del te raje izpod turškega jarma. Kako lepo je, da zdaj mladi osvobodenci nadaljujejo delo osvobodjenja in darujejo svobodo še ostalim svojim bratom.

Lepše se pač ne bi mogli pred nobom in pred svetom zahvaliti za darovano jim svobodo, kakor z junaškim delom, ki ga v tem trenutku z božjo pomočjo srečno dovršujejo.

Glaslo bulgarskih vladarjev že izza časa kneza Aleksandra je: »Dominus nobiscum«, pisano na državnem grbu, na denarju in na zastavah.

Zdaj so se Bulgari pokazali vredne, da je Bog z njimi in da je zadela božja kazen Turke, vekovne sovražnike kristjanov in Slovanov.

Božja potrpežljivost je pri kraju in njegova sveta jeza je zadela hudobneže. Vsevišnji kaznuje Turke za vse kristjanom storjene hudobije in zdaj uporablja kot svoj bič ravno tiste, kateri so bili prej mučeniki pod turško krutostjo.

Svetovna zgodovina ne pozna hujšega maščevanja.

To je pravična kazen božja.

Zdaj lije solze sam sultan in z njim vred se jočejo vsi tisti, ki so zaslužili božjo kazen.

Pot v Azijo jim je še odprta.

A vrata v Evropo zapre za njimi — nedolžna raja.

Poljaki in Jugoslovani.

Razgovor s profesorjem dr. Koneczny, urednikom »Slovanskega Sveta« v Krakovu, enim izmed glavnih predstavitev poljskega slovnanfilstva.

Zmago balkanske zveze moramo s poljskega stališča pozdraviti z veseljem. Kolikor večje uspehe doseže balkanska zveza, tolikom bolj se bo ozirala na Rusijo in toliko bolj bo morala Avstrija računati s slovanskim življenjem naše države, kar bo v svojih posledicah v nadaljnjem razvoju moralo pripeljati do oprostitve Avstrije izpod politične hegemonije Berlina. To je tudi na korist Poljakom, in raditega se moramo veseliti zmag balkanskih držav.

Prihodnost Avstrije se mora opirati na slovanskih narodih, ki se pa morajo sporazumeti z onim delom avstrijskih Nemcev, ki si žele neodvisnost Avstrije in obstanek habsburške dinastije ter si ne žele ekspanzije Prusije na avstrijske nemške province.

Vsi avstrijski narodi so lojalni napram Avstriji in samo od Avstrije je odvisno, da jih naredi resnične entuzijaste avstrijske državne misli. Nasprotno pa med avstrijskimi Nemci ne manjka prusofilskih, v resnici anti-habsburških življenj, kljub temu, da obstoji v Avstriji nemška hegemonija.

Kolikor hitreje se bo Avstrija na slovanske narode naslonila, toliko hitreje bo utrčila svoj obstanek in nadaljni razvoj.

Avstrija ima na izbiri dve poti: Ali naj se postavi na čelo slovanske ideje, ali pa bo doživela, da pride zahodni del monarhije pod prusko vladu.

V sedanjem trenutku je treba najti način, kako obvarovati ekonomične koristi Avstrije na Balkanu, ne da bi bilo v nasprotju z gospodarskimi koristmi in narodnim ponosom balkanskih narodov. A takih načinov je mnogo. Ako se hoče Avstrija mirnim potom sporazumeti z balkanskimi državami, se bo samobesni okrepil vpliv Avstrije na Balkanu, a vpliv Rusije bo padel. Zmage balkanskih držav, ki so jih dosegle brez ruske pomoči, so že itak težek poraz za Rusijo.

Poljska koristi zahteva, da se za sedaj na vsak način ohrani mir. Ne samo avstrijsko-srbska, ampak tudi avstrijsko-ruska vojna bi sedaj med Poljaki ne bila popularna. Vemo namreč, da bi se avstrijsko-ruska vojna ne bojevala za poljsko stvar, zamogla bi pa imeti za posledice razširjenje pruskega gospodstva. Ako bi pa vključ temu prišlo do avstrijsko-ruske vojne, bi simpatije vseh Poljakov vseh treh držav morale stati na avstrijski strani. To pa iz enostavnega razloga, ker bi Rusija v slučaju, da zmaga Avstrijo, zasedla vzhodno Galicijo, zaprla vse poljske šole, od ljudske do vseučilišne, pregnala poljski jezik iz uradov in sodnij, a kraj bi bil izročen v plen najhujšemu narodnemu preganjanju.

b se ubrnu, de b kej puštena zvedu ud vojske. Kar se m zasvet, kokr pu navad, kedr prou napejnam mežgane, u glau in en notrajin glas m prau: »Pepe, kar u Krauja dulina stop in se ubrn naraunast na tojga prjatla Jusuff Turka; ta t u lohka še ta nar bl šou na roka!« In stopu sm u Krauja dulina in pršou ke glih ke sa Turkuva mama ene piskrce pu šporhert sm pa ke previral:

»A sa gspud duma?« prašu sm punižn in s sneg s čeułu utrepu.

»O, duma, duma! Kar not nej stopjal! Pa sukna lohka kar tlela uduležu, de se u ta čas lepu pr šporhert pušešila. Zgudna zima, grda zima mama letas, kene gspud!« Brblal sa mamka zguvorn naprej in m udprl vrata ud sobe.

»Dobr dan, Pepe!« razveselu se me je moj prjatu Jusuff in se skubacou pu konc. »Kaj pa je tebe prnesl h men u tem uremen? A m maš kej pusebnga za puvedat? Kar tlela na štokrl se used zraven mene, pa se ma kej pumenila. Jest ta nar loži sedim tlela na tleh in se kar na morm navadet, de b se zveru pu stoleh, kokr se vi in pustaulu u navarnast, de se um dol prekucnu, če b ga mal preveč dubu u glava.«

»Prou, prou! Kokr se holt člouk navad. Ja, de na puzabem, za kua sm pršou h teb u vezite. Viš, urednik ud Sluvenca« pugerva ud mene, de morm zdej pisat sam ud vojske. Usi naš časupisi sa ud same vojske pouhni; prauja, de še clu inseratu na uja prnašal ud zdej zanaprej drugeh, kokr take, ke se vojske am tičeja, na primer: žauba prut uzeblin, prašek za nahud, ke se ga lohka člouk u vojsk nakople in

tku naprej. Zdej, luba duša, kua čm pa jest ud vojske pisat, ke še nekol u vojsk biu nism. Viš Jusuff, zatu sm se pa zaletu h teb, de m uš mal puvedu, kuku je kej iz zdejšna vojska. Ti ket Turk, uš zame ta nar bulš vir.«

»O, tu t pa že rad ustrezem, če ni drač! Kua b pa rad vedu?«

»Eh, usi naš časupisi pišeja, de ste dan na dan Turki tepen. Men se tu čudn zdi, zatu b pa rad vedu, če je use tu res.«

»No, viš, kar vaš časupisi pišeja, je prou za prou res, saj na videz res. Za kua se tu gudi, tega pa nubedn na ve, in tu je ta nar bl zanimiv. Lej, mi Turki sma razdele naša vojska u tri uddelke: u en tepen uddelk, u en bejžeč uddelk in pa u en razkruplen uddelk. Usi te trje uddelki maja naručen, de morja pridet pred Carigradam skp in našem suvražnkem z zaničvajnam hrbet pukazat. De pa suvražnki na morja pugruntat, de jh mi vodma za nus, pušaja naš suldati pu pot soj urože, kanone in druga taka napatrebna prilaga ležat. Naš balkansk suvražnki pa, kokr sa že pužrešn, puberaja pu pot ta Rupertija in ja ulačja za saba, de se tku zmatraja, de use ud nh teče med tem, ke naš suldati lepu mašeraja, kokr de b šli na špancer.«

»Ti, Jusuff! Al kedr uja vaš suvražnki iz tista Rupertija, ke ja vi nalaš preč mečete, prmaširal pred Carigrad, vas uja iz no tku nabunkal, de ute mel za večn zadost.«

»Nč se na boj za nas, Pepe! Kua nam pa morja te srumaki? Pumisl, kulk sa se mogli iz urožjam martrat pred Kirkilisam, de sa ga premagal. In kua sa mel ud tega?

Sedanji dogodki tvorijo krizo različnih vprašanj, ki so posredno med seboj v zvezi, katere je že mnogo publicistov omenilo, pozabilo se je pa na eno:

Nastala je tudi kriza nemškega vprašanja v Avstriji. Nemški prebivalci naše države se morajo odločno razdeliti na dva tabora: habsburški in prusofilski. Kdor si želi ohranitev Avstrije, bo delal tudi za slogo s Slovani.

Jeseniske novice.

J Znamenit shod je priredilo preteklo nedeljo delavsko politično društvo. 600 udeležnikov je z največjim navdušenjem odobravalo govora poslancev dr. Kreka in Pibra. Dr. Krek je govoril o starostnem zavarovanju, tej vitalni potrebi delavstva, ter o balkanski vojski in njenem vplivu na našo narodnostno in gospodarsko prihodnost. Poslanec Piber pa je razpravljaj o naših političnih razmerah in o delu S. L. S. za naše ljudstvo. Navdušenje poslušalcev naj bo zahvala poslančema!

J Isto nedeljo zvečer je imel dr. Krek v kat. delav. društvu jako zanimivo predavanje o predmetu: »Kaj nas druži, kaj nas loči?« Druži nas ljubezen, loči sovraštvo. Potem je pojasnjeval ljubezen do družine, prijateljev, sodelavcev, vere, narodnosti, doma. V našem ljudstvu je manjkalo ljubezni do doma in jezika, ker je bilo vse to od tujcev zaničevano. Zato smo jeli to ljubezen netiti in osnovali S. L. S., v kateri je postal naš dom močnej in ljudstvo ga je vzljubilo. Osnovali smo Vseslovensko Ljudsko Stranko in tako svojo ljubezen raztegnili na vse kraje, kjer biva naš slovenski rod. Šli smo dalje in ustanovili slovensko-hrvaško zvezo, ker so tudi Hrvatje našega rodu. Tudi novic iz balkanske vojske ne bemo samo iz radovednosti, ampak z neko ljubeznijo, ker se bojuje naš rod. Velezanimivo predavanje je vzbudilo res ljubezen do doma in slovenskega rodu!

J V torek, 19. t. m., ob dveh popoldne zboruje podružnica učiteljske »Slomškove zveze« za Gorenjsko v dvorani »Delavskega doma« na Savi. Pozdravljamo!

J Pogreb rajnega gosp. Lovrenca Baloha se je 9. t. m. izvršil jako sijajno. Svojega tovariša odbornika in občinskega svetovalca je spremljal na zadnji poti skoro polnoštevilen občinski odbor in velika množica prijateljev. V spremstvu smo našli 18 vencev, znak velikega spoštovanja. »Narod« mu je posvetil to-le posmrtnico: »Bil je svoje čase steber napredne stranke. Pri zadnjih občinskih volitvah se je pa moral udati Skubičevemu terorizmu.« Mi pa vemo, da se je udal le svojemu prepričanju, ker se mu je v dno duše gabila Humrova in Pongratzova politika. Naše spoštovanje naj bo tolažba potrti rodbini!

J Politične mrlične pustimo v miru! Ker je Pongratz »Narodov« dopisnik in so s tem postale njegove novice pre-fadne, zato smo sklenili, da ne odgovarjamo na nobeno notico, ki diši po Pongratzu, kakor smo bili storili s

Ena figa! Mi sma ga kokr de b pihnu prdubl kar iz jezikan spet u soje ruke.«

»Dobr! Al kua mislte pa pol nardet, ke boja usi vaš suldati pred Carigradam?«

»Kua? Nč! Ke uma enkat naše suvražnke zvalil u Carigrad, rekl jm uma kar u ubraz, de usa azijska Turčija pugervama mi za nas in stavem kulker čš, de se na uja upal naš suvražnki temu uguvarjat in protestirat.«

»Nak, stavem pa že ne! Pr litri jest nimam sreče in vem, de b tud tle zgubu, če b se iz taba u kašna stava spušu. Al, ki s pa ti tu use tku natank zvedu? Al t je sam sultan vs plan razložu?«

»Kua še; u enem turškem časneke sm brau!«

»A, tku! Kua pa kej h temu naš gspud žepan prau. Sej s nemu ket sojmo prjatlje gvišn tud puvedu, kuku ja mislte spelat?«

Nak, Pepe; gspude dohtar Taučari pa nism ud tega ne besede črhnu. Udkar mam jest tlela u Iblan soj pugreben zavod, se me tku ugiba, kokr de b biu kužn. Jest na vem, kua je tu za en uržah.«

»Al iz gspudam Ivanam Hribarjam tud nč na guvureta čez vojska?«

»O, o, iz tem pa, iz tem. Tu je pa cela puvest. Če čš se tu zvedet, pa ustan pr men na kusil. Zdelu uja mama prec župca na miza prnesl. Pu kusil se uva lohka pa naprej puguvurila. Sej mam čas. Zdejšn žepan tku na pesti nč sneg iz cest udvažat, drugeh fur pa zdej ni. — Ala, viš, župca je že tle! Kar kumod se nared, kokr duma

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

»Stajerčevimi« noticami. Toliko v vednost našim bravcem!

Tržiške novice.

t Evharistično slavnost priredi jutri, 17. novembra, dekliška Marijina družba v prostorih društva sv. Jožefa ob pol 8. uri zvečer. Na sporedu je: 1. »Naš vzorec, živa slika z deklamacijo in petjem. 2. Slavnostni govor. 3. Bela nedelja ali spomin na prvo sv. obhajilo, igrokaz s petjem v 6. dej. 4. Večna luč, deklamacija. 5. Marijina hči pred obhajilno mizo, živa slika z deklamacijo. 6. Evharistične cvetke, slavnostna igra s petjem v dveh dejanjih. — Cene prostorom navadne. — Igra se bo ponavljala v nedeljo, 24. t. m., ob 5. uri popoldne.

t Predrzo izzivanje. Tržiški Nemci so dogradili novo ponemčevalnico, to je nepotrebno nemško šolo. Vrh postavljenega podstrešja so razobesili preteklo nedeljo poleg avstrijske in cesarske zastave, in sicer sredi med obema, kajpada tudi »frankfurtarico«. Razburjenost je bila vsled tega nomenoma izvršenega izzivanja med slovenskim prebivalstvom zelo velika. Slišalo se je mnogo krepkih opazkov proti izzivajoči nemški gospodi. Ker so Nemci uvideli, da bi utegnili priti do kake demonstracije, so ponoči dali odstraniti zastavo. Upamo, da se ne bodo v bodoče več ponovila enaka izzivanja in da ne bomo več gledali protiaustrijske zastave v Tržiču!

Bulgari pred Carigradom.

Zmaga pri Čataldži.

Zadnja turška obrambna črta je predrta. Turška armada je popolnoma premagana. Bulgari so v strašni bitki pri Čataldži osvojili 6 utrdb.

Lezen Grad, Baba Eski, Lüle Burgas, Viza, Saraj Čorlu so tvorili mejnike bulgarskemu prodiranju proti Carigradu. Novo lavoriko so vpleli Bulgari v svoj venec pri Čataldži, ki jo je do 200.000 Turkov branilo. Turki so se tolažili, da si bodo Bulgari pri Čataldži glave razbili, a si jih niso, pač pa so razbili turško armado, ki je zdaj prisiljena, da beži proti Carigradu. Od čataldžskih utrdb do Carigrada ni zdaj nobenih drugih utrdb več, kakor tiste, ki so jih Turki izkopali, ko so se leta 1878 Rusi Carigradu približavali, a tisti jarki in kupi so že davno razpadli. Staro zidovje okolu Konstantinovega mesta pa Bulgarov ne more nič več ovirati.

× × ×

O bitki pri Čataldži so došla sledeča poročila:

»Berliner Zeit am Mittag« poroča 15. t. m. iz Sofije: Poroča se, da so Bulgari predrli čataldžsko črto. Pričakujejo, da Bulgari, že v soboto marširajo v Carigrad.

»Daily Mail« poroča iz Carigrada: V taboru pri Hademköiu je v sredo umrlo za kolero 390 vojakov.

Iz Londona se poroča, da se trdi, da je Nazim paša kapituliral, a da uradno to poročilo še ni potrjeno.

Iz Sofije se poroča: Turška prošnja za premirje operacij proti Carigradu ne bo zadrževala. Dne 15. t. m. zvečer se je v Sofiji razširila govorica, da so združene bulgarske armade v središču in na severu prodrle čataldžske utrdbe. V središču so napadali, ko so tri utrdbe osvojili, med njimi tudi proslulo Hamidje utrdbo, prodrli do turškega glavnega stana Hademköja. Izgube so morale biti ogromne, ker so pri Čataldži nakopičene velikianske množice. Boji za Čataldžo so se pričeli v ponedeljek. Prvi dan že so Bulgari mesto Čataldža, ki leži pred črto čataldžskih utrdb, osvojili. V torek in v sredo so vsi bulgarski topovi obstreljevali središče utrdb. Težki turški trdnjaviški topovi niso bili kos lahkim poljskim topovom. Splošno se v Sofiji sodi, da koraka bulgarska armada v slavnostnem izprevidu v Carigrad. Bulgarski car Ferdinand je že došel v Čataldžo.

»Daily Chronicle« poroča iz Carigrada: Bulgari se nahajajo že v neposredni bližini glavnega mesta. Turška armada je zapustila celo obrambno črto pri Čataldži. Rodosto je tudi v bulgarskih rokah.

Tudi poročevalec »Reichspost«, ki je izborno informiran, meni, da se Bulgari ne bodo pri Čataldži ustavili, marveč spravili turško armado v tako situacijo, da bo Turčija morala sprejeti mir pod najtršimi pogoji. — Bulgarska armada hoče skratka turško armado zajeti in Carigrad saj začasno zasesti.

Turške laži.

Turška vlada pa fabricira dalje svoje laži, ki zdaj niso niti nič več duhovite. Pravi, da se Turki pri Derkosu

na vzhodnem krilu izborna drža in da je turško brodovje Bulgare tako obstrlevalo, da so se morali umakniti. Ve pa danes vsak otrok, da turški pomorščaki s topovi še ravni ne znajo, da nimajo ladje skoro nič častnikov, municije pa tudi ne, neglede na to, da turški pomorščaki z bojnimi ladjami niti dobro ne znajo krmariti. Turške vesti pravijo tudi, da je že to dokaz, da Bulgari Derkosa še niso vzeli, ker voda iz ondotnega vodovoda še teče. Bulgari niso taki barbari, da bi Carigradu vodo odrezali! Turška vlada trdi tudi, da so Rodosto in druga mesta ob Marmarskem morju še v turških rokah in da je vsa turška armada po novih četah prenovljena. Te laži najbolj zavrača dejstvo, da je sam generalisimus te »prenovljene« armade, Nazim paša prosil bulgarski glavni stan za premirje.

V zadnjih 24. urah se je konstatiralo v Carigradu 24 slučajev kolere, 1 s smrtnim izidom.

Bulgarske izgube.

»Standard« trdi, da so Bulgari dozdaj izgubili 60 do 80.000 mož in da razpolagajo na bojnem polju le še s 160.000 mož. Seveda je treba všteti še srbsko pomožno armado, ki pa je zaposlena pred Odrinom.

V Carigradu.

V Peri in v Galati so najeli več hiš, kjer se zbirajo častniki tujih vojnih ladij, ki so pred Carigradom zasidrane. V Carigrad se je 13. t. m. zopet pripeljalo na 500 vozov veliko mohamedanskih beguncev, med katerimi jih je 150 na kolero obolelo.

Bulgari zavzeli Cavallo.

»Mir« poroča, da so zasedli Bulgari pristanišče Cavallo.

Črnogorci proti Turkom.

Oblegovan'e Skadra.

V Rjeko je došlo zadnje dni približno 3000 prostovoljcev, ki so jih v Podgorici oborožili in odposlali na bojišče. Ponoči od 11. na 12. t. m. se je bil lartiljerijski boj med Obliko in Tarabošom. Izid ni znan. Napetost med Črnogorci in Malisori je kralj Nikolaj poravnal. Malisori so sklenili, da se zopet pridružijo Črnogorcem.

Vukotić zavzel Plave.

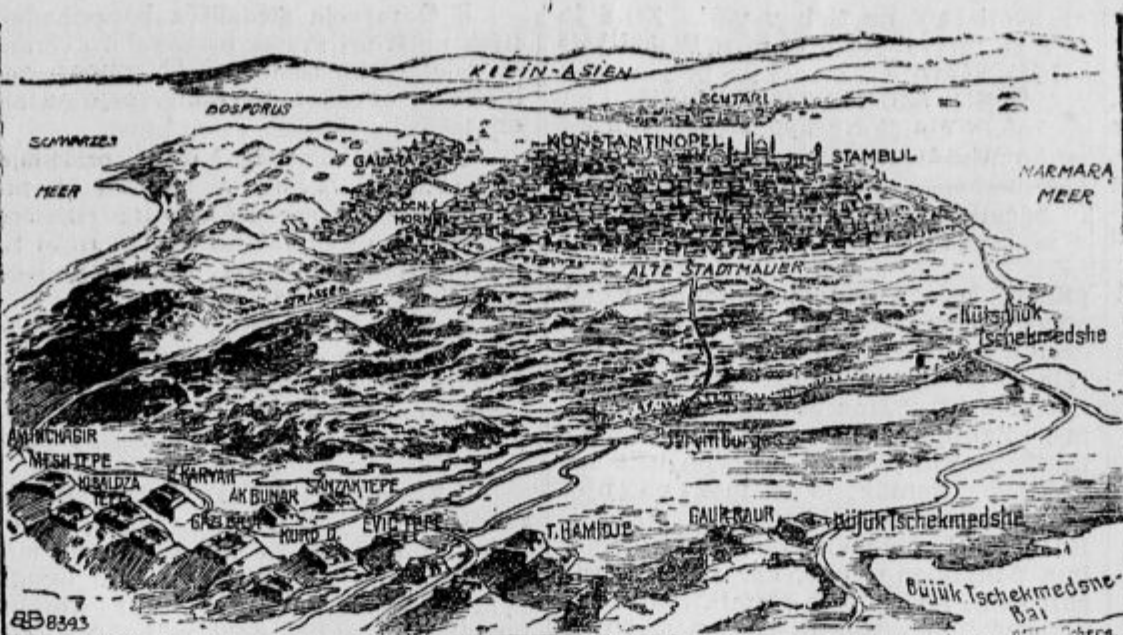
Iz Rijeke se poroča: General Vukotić je došel 14. t. m. v Plave, dasi so morali vojaki (8000) gaziti 1 m visok sneg. Vukotić prodira zdaj proti Štoru. V treh do štirih dneh bo baje pred Skadrom.

Minister metal sneg.

Iz Cetinja se poroča: Že tri dni sneži. Otroci in žene so metalni sneg. Čiščenje cetinskih ulic vodi notranji minister sam, ki je z lopato tudi sam sneg odmetaval.

Dva slovenska zdravnik, ki sta bila v Črnigori sta se vrnila domov.

Včeraj sta se vrnila v Ljubljano gg. dr. Stojc in dr. Tičar. Kakor čujemo, v Črnogoro nista mogla potovati preko Kotora, ker je potovanje oviral sneg. Odpeljala sta se z ladjo v Bar. Cela ladja je bila polna zdravnikov! Sedaj je v Črnigori več zdravnikov kot ranjencev. Lepo preskrbljeni ste bolnišnici angleškega Rdečega križa in avstrijskega Rdečega križa. Italijanski Rdeči križ ima v Črnigori tudi velikansko ekspedicijo. Dr. Stojc je deloval v bolnicah v Virpazarju in na Rjeki. V bolnice se čuje gromenje topov... Na bojiščih ranjene le za silo obvežejo ter jih nato prepeljejo v Cetinje. Skoro vsak, ki transport prenese, je rešen. Vesti o draginji v Carigradu niso resnične. V Črnigori ni sedaj nič dražje kot v mirnem času. Nekateri trgovci so res hoteli poskočiti s cenami, pa kralj je izdal odredbo, da se uradno zapro vse trgovine, ki bodo cene živih zvišale. Obvezil je povsod dovolj. Čehi so jih pripeljali tri železniške vozove. V Kotoru so ta obvezila izložili iz vagonov v luki, kjer so čakala ladje. Med tem sta jih pa prala sneg in dež... Na Cetinje je na svoje stroške prišel pomagat slovenski kmet iz Sore pri Medvodah. Slovenska jurista Michael Čop iz Dobrave pri Bledu in Blaž Lipar iz Šmarce pri Kamniku, sta v črnogorski armadi pri oblegovanju Taraboša. Pred Tarabošem imajo sedaj Črnogorci velike topove z Laškega, v Baru izkrcujejo velike granate, došle z Laškega. Mnogo prihaja na Cetinje Črnogorcev iz Amerike. V Bar se jih pripelje po 400 z eno ladjo. Nič niso dobili pozivov, sami prostovoljno hite na pomoč domovini... Vjeti Turki so jako zadovoljni ter jako dobre volje. V Baru sta zdravnik videla 400 vjetih Turkov, stražil jih je pa samo en Črnogorec z nasajenim bajonetom. Med vjetniki je bil tudi turški vojaški zdravnik, ki je imel turško uniformo,



Pogled na vrsto utrd pri Čataldži in na Carigrad.

pa črnogorsko čepico, po izgledu je bil pa žid. Pravil jim je, da ga je turška oblast poslala pred vojsko v Peč, seboj mu pa ni dala nobenih obvezil. Turški vojaki so trpeli silno lakoto. On je v šestih dneh dobil za hrano samo štiri jajca. V Črnigori mu prav dobro postrežejo, zato je pa dal na glavo črnogorsko čepico. Kdor hoče pomagat Črnogorcem naj pošlje denarja, ne perila, ali naj pokupi bone, ki jih je sedaj iz neke češke tiskarne izdala črnogorska vlada in se dobe tudi po kroni. Najnovejše bo pač, da je turški vali iz Skadra odpotoval na Dunaj.

Srbsko prodiranje.

Iz Belgrada se poroča: Glede na poročilo, da so v tripelententi združene velevlasti (Francija, Rusija in Anglija) odsvetovale Srbom prodirati v Drač, ni tu v diplomatičnih in v drugih mero-dajnih krogih o tem nič znanega. Odločno se zanikava, da bi bila srbska armada na nasvet velevlasti ustavila prodiranje proti Draču.

Iz Belgrada se od dveh strani poroča, da so Srbi v od srbskih vojaških oddelkov zasedenem ozemlju ob Jadranskem morju ustanovili srbsko vojaško upravo. Ne poroča se, katere kraje ob Jadranskem morju so Srbi že zasedli.

Vesti o Isi Boljetincu.

V Skoplju so našli uradne depeše, ki so jih oddali turški vojni poveljniki. Ena je naslovljena na Iso Boljetinca z dne 26. oktobra in se glasi: Iz vojaških skladišč ste vzeli doslej 63.000 pušk, storili pa niste ničesar. Priština je zavzeta; ta poraz je sramoten za državo in narod in žali slavno osmansko orožje. Kje so sedaj vaši oboji? Vsaj sedaj hitite, da organizirate čete in vzemirjate neprijatelja, če že niste sposobni za vojno.

Požarevski kaznjenci za »Narodno Odbrano«.

Ravnatelj državne kaznilnice v Požarevcu S. Milutinović je nedavno sklical kaznjence k službi božji za srečo zavezniškega orožja, nato jim pa razložil namen in pomen sedanje vojne in naloge »Narodne Odbrane«. Kaznjenci so še istega dne zložili 700 dinarov za »Narodno Odbrano«, pazniki pa 320 dinarov.

Arnavtski zločini nad srbskim prebivalstvom.

Bivši srbski justični minister dr. Arangelović je v »Berl. Tageblattu« priobčil članek, v katerem opisuje grozodejstva, ki so jih Arnavti počenjali nad brezbrambnim srbskim ljudstvom v Stari Srbiji. Samo v času od 1. 1906. do julija 1912, torej deloma že v dobi turške ustave, je srbski konzulat v kosovskem vilajetu uradno ugotovil naslednje arnavtske zločine na škodo Srbov: 436 umorov, 261 poizkusov umora, 289 ropov, 298 tatvin, 229 izsiljevanj, 160 nasilij, 213 trpinčenj, 31 požigov, 10 oskrunjenj svetih reči, 146 ropov na svobodi, 33 posilstev itd. In ti divji albanski rodovi, ki so nad srebivalci uganjali take grozovitosti celo tedaj, ko je tudi nad njimi samimi pel

bič tujega vladarja — ti naj sedaj dobe samostojnost in naj neomejeno vladajo nad krščanskim prebivalstvom! To bodo res lepe razmere, ki jih bo ustvarila vlada — Arnavtov!

Profesorske plače v Srbiji.

Srbski naučni minister je izdal naredbo, s katero se profesorjem, ki sedaj ne izvršujejo svoje službe, odtegne plača.

Boj za Odrin.

Iz Londona se poroča: Ni še potrjeno, če je Odrin padel. Vse okoliščine pa kažejo, da je trdnjava že padla ali pa da mora kmalu pasti. Brzjavka, ki jo je v soboto ali pa v ponedeljek angleški vojni poročevalec Bungleigh o dogodkih pred Odrinom brzojavil, poroča, kako Bulgari pred Odrinom napredujejo in kako da Turki izpadajo. Turki so izpadli proti severu-vzhodu. Biti se je pričela prava bitka. Turki so drzno napadali. Bulgari, ki so gradili oblegovalne baterije, se začetkoma za turški ogenj niso zanimali, a nato so tekli proti Turkom in preprečili, da niso prišli na grič. Turki so najbrže namestili zasesti točko, kjer se izliva v reko Marico Arda, a za to nalogo niso bili dovolj drzni in krepki. 500 bulgarskih rezervistov je napadlo turško desno krilo. Turki so kakor čreda živine bežali. Nad 1000 mož so Turki izgubili. V soboto so Bulgari ponoči več ur bombardirali odrinske utrdbe. Turki so le slabo odgovarjali in so jih Bulgari prisilili, da so morali obmolkniti. Zjutraj so se morali Turki povsod umikati. Več utrdb na zahodni strani so zavzeli Bulgari. Ponoči na nedeljo so Bulgari z bajonetni napadli Turke, ki so se hitro umikali.

Grki prodirajo proti Bitolju in Janini.

Večina grške armade je odrinila čez Lerin (Florina) proti Bitolju in proti Janini, da prepreči umikanje turške armade. Bitoljski armadi poveljuje prestolonaslednik. Kralj je ostal v Solunu. Vest, ki je bila med brzjavkami v soboto, da je Bitolj (Monastir) že padel, je bila torej prezgodnja.

Diplomatični položaj.

Kaj zahteva o Bulgari.

»Lokalanzeiger« poroča iz Sofije: Niso še določili premirja kakor tudi ne končnih mirovnih predlogov. Balkanska zveza baje zahteva: Turki morajo zapustiti še tiste čataldške utrdbe, katerih Bulgari še niso osvojili. Čataldška turška armada mora kapitulirati ali pa pod nadzorstvom se umakniti. Turki morajo predati Odrin, Skader in Bitolj. Bulgarska armada koraka v Carigrad. Turki morajo zasedeno ozemlje odstopiti. Carigrad kakor tudi prevoz skozi Dardanele se internacionalizira. Turki morajo plačati vojno odškodnino.

Zavezniki sklenejo le sporazumno mir.

Bulgarski ministrski svet je sklenil odgovoriti turškemu velikemu ve-

zirju Kiamil paši, da se o njegovi prošnji za mir obveste zvezne vlade in da se sporazumno z njimi Turčiji odgovori. O tem sklepu je bulgarski ministrski predsednik Gešov obvestil tudi zastopnike velevlasti. Iz Rijeke se pa poroča, da se bo mir sklepal na konferenci, pri kateri bodo navzoči vsi delegati balkanskih držav.

Bulgari in Turki so se že sporazumeli?

V Bukarešti se poroča, da so se že Turki in Bulgari o premirju pogodili. Potrjeno pa to poročilo še ni.

Turški glavni delegat za mirovna pogajanja.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je določen kot glavni delegat Turčije pri mirovnih pogajanjih turški poslanik v Berlinu, Osman Nizami paša.

Nadvojvoda Jožef guverner Albanije?

Iz Budimpešte se poroča, da se je pričel učiti nadvojvoda Jožef pri profesorju orientalske akademije dr. Popoviću srbsčine. Trdi se, da postane nadvojvoda Jožef guverner Albanije. Druga poročila pa trde, da se poveri nadvojvodi Jožefu hrvaški komisariat. Dejstvo je le, da se nadvojvoda Jožef uči srbsko.

Rumunija in Bulgarija.

Znani ruski general Spiridonovič je iz Pariza brzojavil rumunskemu kralju: 200 milijonov Slovanov hoče podpirati balkansko zvezo. Občudujem plemenito in prijateljsko postopanje Rumunije leta 1848. za osvojitvev Bulgarije in v Macedonije. Slovanski svet hoče Rumuniji pomagati, da pribori Sedmograško, Banat in Bukovino.

Iz Brajle se poroča, da se je v Bulgarijo že pripeljalo nad 30.000 ruskih vojakov. Bulgarski poslanik Kalnikov je dne 15. t. m. nenadoma zapustil Bukarešto in odpotoval v Sofijo. **Bulgarska vlada je zaprla proti Dubrudži bulgarsko - rumunsko mejo.** Bulgarskim obmejnim stražam je ukazano, da ne sme nihče iz Rumunije v Bulgarijo.

Dnevne novice.

+ Žrebanje velike loterije »Slovenske Straže« bo že v ponedeljek, 18. t. m. I Kdor nima še srečk »Slovenske Straže«, naj jih takoj kupi ali pa naroči v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. **Žrebanje se nepreklicno vrši že v ponedeljek, 18. t. m. Prijatelji obmejnih Slovencev, jutri v nedeljo posvetite povsod nekaj ur agitaciji za prodajo srečk »Slovenske Straže«!**

+ Nujna prošnja. Vse tiste, ki so prejeli srečke »Slovenske Straže«, prosimo, da odpošljejo zanesljivo najkasneje dne 18. novembra, še boljše pa prej, denar za razpečane srečke, kakor tudi neprodane srečke pisarni »Slovenske Straže«. **V ponedeljek 18. novembra mora biti oddan denar za srečke in tudi neprodane srečke morajo v ponedeljek 18. novembra biti oddane na pošti, oziroma osebno izročene v pisarni »Slov. Straže« v Ljubljani, Dunajska cesta 32. Opozarjamo, da imajo pravico do dobikov le tiste izžrebane srečke, ki so plačane pred žrebanjem.**

+ Navdušenje za Albance, to je najnovejši znak resničnega patriotizma v Avstriji. Kdor danes ne kriči z vladnim in od vlade odvisnim časopisjem: »Živela neodvisna Albanija!«, ta je veleizdajalec, in le velikodušnosti državnih pravdnikov v Avstriji je pripisati, da taki ljudje ne romajo naravnost v kejhjo. Gospod poslanec Jerzabek meni celo, da je pravi Avstrijec le tisti, ki bi rad, da bi Avstrija anektirala tudi Sandžak in Solun, grof Sternberg pa, ki je zadnja leta zašel med najgorenejše patriote, meni celo, da avstrijsko domoljubje zahteva, da zraven še celo Srbijo okupiramo. Značilno za te patriote je, da bi z osvojitvijo Srbije bili zadovoljni, Albanijo pa hočejo imeti neodvisno, da se ne zamerimo Italiji, ki ne more dopustiti, da bi Albanija postala avstrijska. »Armeezeitung«, ki je svojčas zahtevala, da napademo Italijo, hoče danes, da napovemo vojsko Rusiji. Najbolj imenitni so pa listi nemškega »Nationalverbanda«, zlasti zmešana »Tagespost«, ki na eni strani hočejo mir, na drugi pa rožljajo s sabljo in govore o »življenjskih interesih« Avstrije, katerih pa še nihče ni definiral. Grof Berchtold modro molči, časopisje vladnih strank pa je dobilo parolo, označiti za življenjski interes Avstrije svobodno Albanijo, kar zdaj danadan ponavlja kakor muezzin svoj Allah il Allah. Mi bi pa te gospode vprašali, ali nam ni Hrvatska veliko bližja, kakor Albanija? Ves svet se mora vendar norčevati iz nemških »patriotov«, ki kriče, da mora Albanija postati neodvisna, na Hrvatskem pa se dopušča najkrutejša diktatura. Svo-



Drač (Durazzo)

leži na predgorju Jadranskega morja na albanski obali. V starem in srednjem veku je bil Drač jako važno pristanišče; sedaj je pa njegova luka zelo zapeščena in neugodna. Okolica

nezdrava, v njej razsaja mrzllica. Kljub temu je Drač še danes najvažnejša in najživahnejša luka Srednje Albanije. Mesto šteje približno šest tisoč prebivalcev.

bodna Albanija se razlega zdaj po Avstriji, če pa kdo v Zagrebu vzkligne »Svobodna Hrvatska« ga zapró, da je črn. Glinjivo naivno je tudi zaupanje, ki ga goje najnovejši nemški veleavstriji nasproti Italiji, ki pa komaj čaka, kako bi nas mogla v Albaniji preteči. Politično konfuznost avstrijskih Nemcev dokazuje jako drastično tudi to, kako se eni ogrevajo za aneksijo poti do Soluna, drugi pa se vsake aneksije boje. Prvi pravijo, da bi se na ta način nemška kultura na jug razširila, drugi pa, da bi se na ta način Avstrija le poslovnila. Komaj dva nemška lista se danes strinjata, vendar pa enodušno pojo po taktu iz zunanjega urada lepo pesmico o avtonomni Albaniji in Lešu ter Draču. Najlepše pa bo to, kako bodo ti »patriotje« najbrže iznenadeni, ko bo naš zunanji urad košček »nedotakljive« Albanije Srbiji vendarle pripustil, kakor se bo z največjo gotovostjo zgodilo. Potem bo tudi grof Berchtold postal »veleizdajalec« in grof Sternberg ga bo djalo ob glavo, če ne bo Berchtold v kompenzacijo vse te navdušene ljudi priporočil Albancem, da jih imenujejo za svoje ministre. To bi zaslužili.

+ Koroški Slovenci. Iz Celovca nam poročajo: V nedeljo ob štirih popoldne se uprizori narodna igra »Miklova Zala« v veliki dvorani hotela Trabesinger. Pred igro bo govoril dr. Božič: O mrku polumesece na Balkanu. — Koroški Slovenci, kupite v nedeljo med igro srečke »Slov. Straže«. — Iz Glinje. Političen shod se vrši v nedeljo ob treh popoldne v Glinjah pri »Fricu«. Poroča državni in deželni poslanec Grafenauer in dr. Brejc. — Št. Martin pri Celovcu. V petek, dne 15. t. m., so se vršile tu občinske volitve. Nemški nacionalci so pritisnili z vso silo. O izidu volitev poročamo.

+ Albanija in Koroška. Zadnji »Mir« izvrstno pravi: »Kaj čudno se sliši za Slovence, ko »Reichspost« dokazuje, da ima naša država v Albaniji zgodovinske pravice, ker je dala Albancem prostovoljno nacionalne šole, jim tiskala prve njihove nacionalne knjige itd. Gotovo je to lepo od naše države! Toda kot avstrijski državljani pri tem opravičujemo vprašujemo: Naša vlada ustanavlja iz dobrote tujim narodom nacionalne šole, tiska jim nacionalne knjige, nam državljanom, koroškim Slovencem pa, ki imamo pravico do nacionalnih šol, jih ne da!»

+ Za slovanske ranjence in sirote na Balkanu je naše upravništvo zopet dobilo 1444 K 62 vin., torej skupno 4259 K 36 vin. — Balkanski odsek »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« je zbral 1272 K 80 vin. Oba izkaza priobčimo v ponedeljek. Doslej smo za balkanske ranjence in sirote odposlali že 4000 K.

+ »Pod svobodnim solncem«. O tem prekrasnem romanu F. S. Finžgarja prinaša »Laibacher Zeitung« laiskavo oceno. »Laibacher Zeitung« pravi, da Finžgar ogromno snov obdelava z dovršeno umetnostjo in je v tej pestrobarni podobi ustvaril slovenskemu ljudstvu najboljši historičen roman. Vse je opisano z moči polno fantazijo in krasno dikcijo. Tega odličnega romana je ravnokar izšel I. del v založbi »Katoške Bukvarne« v Ljubljani ter velja 3 K, vezan 4 K.

+ Cuvajeve ljudske deputacije. Cuvajeve častniškarske podrepniki so zopet na vse štiri strani sveta razglasili silen dogodek, da se je Cuvaju prišla pokloniti deputacija iz virovitiškega pravaškega okraja. Deputacijo je vodil »patriot« Ostojčić. Kdo pa je pravzaprav ta »patriot«? To je večni kandidat za mesto geometra, ki pa doslej svojega cilja ni mogel doseči, ker nima predpisane kvalifikacije. Tu tiči »patriotizem« Ostojčićev, ki se je ponujal še vsaki vladi in tudi Tomašiču, kateri je pa njegovo ponudbo za vladnega volivnega kandidata prezirljivo odbil. Slavku Cuvaju pa mora biti seveda tudi Ostojčić dober in sedaj je v uradnem listu vsak dan pričakovati imenovanje nekvalificiranega Ostojčića za geometra.

— Iz Cuvajevega vilajeta. V preiskovalnem zaporu so še vedno zaprte tri učenke, ker so hotele Jukiča osvoboditi. Mlada tri dekleta so zaprta skupaj z dvema cigankama.

— Grozna družinska žalost. O tem se nam še poroča iz Sore. Dogodka, kakor se je izvršil na večer od nedelje na ponedeljek, ne pomnijo Sorci. To noč je namreč kajžar Gulba — Jakob Polensek iz Ločnice svojo ženo Nežo tako grozno pretepel s cepcem in burklami, da je umrla. Že na večer se je pričel pretep. Ko je prišla neka žena v hišo, jo je ubita prosila, naj pri njej prenoči, češ, mož ji je zagrozil, da jo to noč ubije. Dotična je odšla, ker jo je bilo groza, po sosede. Ko se je čez nekaj časa vrnila, je našla moža, ko je ležal

od svoji ženi na tleh v veži. Zena je bila že mrtva. Nato jo je mož potegnil v hišo, sam šel z otroci na peč in tako prebil celo noč. Sosedom, ki so prišli na sporočilo dotične žene, je rekel, da ga ne bo nihče sodil. Bali so se, da se tudi sam usmrti. Vendar se ni gani od hiše in počakal orožnikov, ki so ga odvedli v zapor. Sodnijska obdukcija je dokazala, da ni bilo smrtnega udarca, ampak je smrt morala nastopiti vsled strasne pretepanja, ker je bila vsa črna po životu. Pokojna je bila stara 29 let in na žalost silno udana žganjpitju. Mož prvotno ni bil pijanec. Zadnje čase je začel tudi popivati. Zena mu je pred kratkim ušla na Koroško, kamor je šel mož po njo. Ostali so doma trije majhni otročiči. Eden je slep na eno oko, najstarejši ima pohabljen roko, ker se niso brigali zanj, ko si jo je zlomil. Sama zanikernost, povzročena po nesrečnem alkoholu. Ali bodo taki strašni dogodki kdaj izmodrili one, ki so tako grozno udani žganjpitju? Boj alkoholu!

— Konsekracija v frančiškanski cerkvi v Kamniku bo v torek ob 9. uri dopoldne.

— Hranilnica in posojilnica v Kamniku na Šutni je v seji načelstva in nadzorstva dne 3. listopada 1912 zvišala obrestno mero hranilnih vlog od 4 1/4 na 4 1/2 odstotka, tako da dobi vsak vlagatelj po novem letu 1913 od 100 K čistih 4 K 50 h obresti brez vsakega odbitka.

— Zborovanje podružnice »Slomškove zveze« za litjski okraj bode v torek, dne 19. novembra 1912, ob 3. uri popoldne v društveni dvorani v Višnji gori. Po zborovanju prosta zabava z godbo in petjem. Udeležite se zborovanja tudi drugi Dolenjci, ki niste člani litjske podružnice.

— Podružnica »Slomškove zveze« za kranjski in radovljiški okraj priredi dne 19. t. m. popoldne ob 2. uri na Jesenicah v ondnotnem »Delavskem Domu« zborovanje s predavanjem o temi: »Moderna ženska«.

— Katol. slov. izobraž. društva v Mečinjah priredi v nedeljo, dne 17. novembra 1912, točno ob pol 4. uri popoldne v Društvenem domu veselico. Na sporedu je poleg tamburanja in petja »Ludmila«, igrokaz v petih dejanjih, in »Navihani sluga«, komičen prizor s petjem.

— Z Viča. Igre »Sanje« jutri ne bo, pač pa bomo imeli jutri popoldne v Društvenem domu nekaj šol koristnega in zanimivega, namreč dvakrat predavanje o abstinenci ali o alkoholu, kakor se vzame, in sicer s skioptičnimi slikami. Predaval bo g. L. Puhar. Ob 5. uri bodo imeli šolski otroci zase predavanje, ob 7. uri bo pa za odrasle. Da se bodo pokrili stroški, bo za odrasle mala vstopnina 10 h. Vabimo, da se tega prekristnega predavanja v kolikor mogoče lepega številu udeležite, da se še bolj poživimo za sveto vojko proti Turku — alkoholu. — Zadnjič smo poročali, da so blizu gostilniških prostorov v »Ameriki« na Glinah skopali otroške kosti. Danes smo pa zvedeli, da izkopani ni otrok, ampak odrasli mož. Zakopan je bil pod fundamentom stavbe, ki se nekaj prezidava. Kako da je sem zašel, bo najbrž težko dognati, ker je »Amerika« imela v kratkih presledkih šest gospodarjev-gostilničarjev in je bilo včasih precej živahno v »Ameriki«.

— Umrla je v Črnomlju 87 let stara vdova Marija Stariha. Društvo za vzgojo mladine je zapustila 600 K.

— Iz Bohinjske Bistrice. Pri nas sneži neprestano. — Za gospodinjski tečaj se kaže velika vnema ter so stariši zelo hvaležni g. učiteljici Zemljanovi. — Sobotnega »Slovenca« nestrpno čakamo; vsi ga hočejo brati. Spoznali smo, da ima »Slovenec« najbolj točna in zanesljiva poročila. — **Tvrdeke, ki imajo na Balkanu kupčijske zveze,** dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani obsežna in važna poročila o kupčijem položaju v Srbiji, Bulgariji, na Rumunskem in na Turškem.

Ljubljanske novice.

Iz Zrebanja velike loterije »Slovenske Straže« se v ponedeljek udeleži cesarski svetnik g. J. Böhm z Dunaja. Zrebanje se vrši ob 6. uri zvečer. Številke glavnih dobitkov bomo že v ponedeljek zvečer naznanili na deski našega upravništva, vse vzdignjene številke pa izidejo v posebni tiskovini.

Iz V »Rokodelskem domu« bode jutri, v nedeljo, dne 17. novembra, ob 6. uri zvečer običajna Martinova veselica. Na sporedu je igra »Zapravljivec«, ki je pri prvi uprizoritvi dosegla prav lep uspeh. Pred igro bode imel govor veleč. g. profesor dr. Josip Jerše.

Iz Šišenske prosvetno društvo uprizori jutri v nedeljo dne 17. novembra t. l. v Ljudskem domu: »Tihotapec«. Narodna igra v petih dejanjih. Po Jurčiču priredil Fr. Ks. Steržaj. — Režiser g. Gorski. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 6. uri zvečer.

Iz O razvoju gledališča bo prihodnji torek ob 8. uri zvečer predaval v dvorani na galeriji »Ljudskega doma« gosp. prof. Dolenc. Predavanje bo g. predavatelj pojasnjeval s slikami. Vstop prost.

Iz Učenje bulgarščine otvori prihodnjo sredo S. K. S. Z. Pouk se prične ob 8. uri zvečer v prostorih slovenske trgovske šole. Priglasje sprejema tajništvo S. K. S. Z. in uredništvo »Slovenca«, oglasi se pa lahko tudi v sredo pred podukom.

Iz Člani križevniške moške Marijine družbe se opozarjajo, da je jutri v nedeljo dne 17. novembra popoldne ob 6. uri običajni mesečni shod. Radi posebne važnosti jutrišnjega shoda prosimo načelstvo polnoštevilne udeležbe.

Iz Zgradba cerkve sv. Jožefa ob Eli-zabetni cesti je v surovem zidovju malodane dovršena. Zvonik in kupola sta za Ljubljano nekaj novega. Ob ugodnem vremenu bo cerkev tudi kmalu pokrita; zvonik dobi prihodnje dni strešni stol.

Iz Ljubljanski srednješolci na pomoč Črnogorcem. Iz Bohinjske Bistrice: Na našem kolodvoru so izstopili trije ljubljanski srednješolci nižjih razredov. Službujočemu gosp. uradniku so se zdeli zelo sumljivi. Denar jim je potoke, pa so se k nam zatekli, da se odpeljejo skozi predor in potem dalje peš v Črnogoro. G. župan jih je pa dal odpeljati v Ljubljano, da si pomirijo svojo mlado, vročo bojno kri.

Iz Sneg in razsvetljava v Ljubljani. V včerajšnji seji magistratnega gremija je župan prijazno omenil: »Pritožuje se radi snega, kolikor hočete, jaz ga bom pa le na cesti pustil. V Ljubljano ga sedaj ne moremo voziti, drugam pa preveč velja. Kar kupe bomo ob cestah napravili, pa z deskami naj jih malo obijejo — drugo bo pa solnce napravilo.« — O razsvetljavi v nekaterih delih mesta se čujejo vedno pritožbe. Včeraj je nekoliko o tem se pritožil celo dr. Triller. To je pa župana nekoliko vjezilo. »Kaj,« je dejal g. župan, »povsod hočete imeti boljše razsvetljenje. Zakaj pa ljudje stavijo hiše kar pod Rožnik ali kamor se jim zljubi. Potem pa hočejo vse razsvetljenje imeti! Veste kaj, prej domov hodite, pa se ne bode radi razsvetljave pritoževali.« Ta praktična rešitev mizerije ljubljanske razsvetljave je vse presenetila. Nekoliko hudi bodo na g. župana samo gg. gostilničarji, veseli pa gg. abstinentje, katerim se je g. župan pridružil s tako odlično izjavo. Morda še doživimo, da župan zborovanje slovenskih abstinentov, ki se bo vršilo na dan 27. decembra, pozdravi in da takrat nekoliko obširneje razvije svoje praktično mnenje o ljubljanski razsvetljavi.

Iz Na oklicih so Ivan Poljanec, jurist z Olgo pl. Rosenberg. — Franc Kolenc, trgovec v Celju, z Berto Dimic, trgovsko knjigovodkinjo. — Oton Balcer, ravnatelj pivovarne, z Marijo Heger. — Dr. Josip Lavrenčič, odvetniški kandidat iz Postojne, z gospodično Ano Žnidaršič, ravnateljovo hčerjo iz Zagreba. — Emil Skerbinšek, gledališki igralec, z Ivano Vidmar, stanujočo Pred škofijo štev. 19. — Dr. Marko Natlačen, odvetniški kandidat, z gospodično Vido Kos. — Franc Schneider, učitelj, z Marijo Ano Fenzl.

Iz V Carigrad so se odpeljale štiri usmiljenke iz tukajšnje deželne bolnice.

Iz V koncertu »Glasbene Matice« dne 19. t. m. se bodo izvajale štiri znamenite skladbe iz novejših slovenske glasbene literature: Stanko Premrlova simfonična skladba »Scherzo« za veliki orkester; Karel Jerajeva »Lepa Vida«, melodramska skladba za orkester k slovenski narodni pesmi o lepi Vidi. Deklamoval bo gospod prof. dr. Pavel Grošelj, spremljal pa orkester »Slovenske Filharmonije«; Anton Lajovičeva skladba za troglasen ženski zbor s spremljevanjem orkestra »Gozdna samota« in dr. Anton Schwabova »Zlata kanglica«, skladba za mešan zbor s spremljevanjem orkestra.

Iz Odborova seja »Matice Slovenske« bo v ponedeljek, dne 18. novembra 1912, ob 6. uri zvečer.

Iz Gledališki rekviziter. Čestitim strankam, ki slovenskemu deželnemu gledališču z veliko požrtvovalnostjo posojajo rekvizite, javlja intendantca tem potom, da je dosedanji rekviziter svoje mesto odložil in da sta poslej kot rekviziterja slovenskega deželnega gledališča legitimirana edinole gospoda Franc Habič in Franc Lauter, ki se lahko izkažeta s potrebnimi legitimacijami.

Iz Iz gledališke pisarne. Danes v soboto (nepar-predstava) petič v sezoni opereta »Boccaccio«. V nedeljo popoldne (izven abonenta, za lože par) se ob najnižjih cenah kot ljudska predstava uprizori na novo sestavljena in na novo nastudirana ljudska igra »Revček Andrejček« z gospodom Verovškom v naslovni ulogi. Sodeluje »Slovenska Filharmonija«. — V nedeljo dne 17. t. m. zvečer (par-predstava) se zaradi nenadne obolesti gospodič-

ne Orlove ne poje Wagnerjev »Večni mornar«, kakor oznanjajo lepaki, marveč se ob znatno znižanih cenah še stiči v sezoni poje Suppejeva opereta »Baccaccio«. — V torek dne 19. t. m. izven vsakega abonementa prva delavska kronika predstava. Začetek ob 8. uri. Uprizori se burka »Če frak dobro pristoji«. — V četrtek dne 21. t. m. premiera Verdijeve opere »La Traviata«.

Iz V bolnišnico na Studenec so prepeljali bivšega ključavničarskega mojstra Antona Breskvarja, hišnega posestnika z Vodovodne ceste.

Iz Davek na pse se od posestnikov na Barju ne bo več zahteval. Tako je sklenil včeraj magistratni gremij.

Iz Žganje. Magistratni gremij je odklonil prošnjo Ane Premk Pred Igriščem za nadrobno prodajo žganja.

Iz Vinska kleč št. 5. Na Sv. Jakoba trgu št. 5 se otvori v nedeljo dne 17. t. m. vinska klet, kjer se bodo točila najboljša vina deželne vinarske zadruga po jako nizkih cenah. Gorka in mrzla jedila, zlasti pristne kranjske klobase na razpolago. Več v inseratu.

Iz Za Balkan. Tukajšnja spedijska tvrdka »Balkan« nam sporoča, da je sprejela velikodušen dar lekarnarja gospoda Gabrijela Piccoli za »Črnogorski rdeči križ«, obstoječ iz dve sto steklenic po 1 liter grozdjičevega soka, v vrednosti 1400 K, v 25 zabojih. — Spedijsko podjetje »Balkan« preskrbi brezplačen prevoz te pošiljke iz Ljubljane v Cetinje.

Iz Nesreči. Včeraj je padel s strehe v tobačni tvornici, kjer je odmetaval sneg, Anton Oven, krovski pomočnik pri tvrdki Korn. Težko poškodovanega so prepeljali v bolnico. — V bolnico so prepeljali Avg. Jerška, delavca v predilnici, ki je padel na Sv. Petra cesti in se na desni strani poškodoval.

Zasedanje delegacij.

Seja avstrijske delegacije.

Včeraj popoldne je zborovala avstrijska delegacija v Budimpešti. Predsednik grof Wurmbrandt povabi delegate, naj se 30. t. m. v Trstu udeležijo slavnosti, ko izpuste v morje vojno ladjo »Princ Evgen«. — Delegat grof Skarbek vloži interpelacijo, ki vpraša zunanjega ministra, kaj namerava storiti, da ne bodo avstrijski državljani zistomačno v Rusiji nadlegovani. — Marquis Bacquehem nato poroča o zunanjih zadevah. Želi, naj bi se naše gospodarsko razmerje z balkanskimi državami, pred vsem s Srbijo, čim bolj trajno uredilo. — Socialni demokrat Ellenbogen se pritožuje, ker Slovenci v državnem zboru obstruirajo. Nato izjavi, da se ne sme za Albanijo prelivati ne slovanska, ne laška, ne nemška kri. — Grof Lützov seveda brani našo zunanjo politiko, a grajati le mora, da plemiški voditelji naše zunanje politike niso znali nasproti Srbiji pravilno postopati. Želi močno trozvezo. — Delegat Tomašek ostro nasprotuje morebitni vojski radi srbskega pristanišča ob Jadranskem morju. Odločno obsoja Cuvajsko politiko. — Končno govori Kramar, ki naglašja, da je Albanijo iznašla Italija, ki naj, če hoče samoupravno Albanijo, sama nastopi in nase navali sovraštvo balkanskih narodov.

Šlajerske novice.

Š Rajhenburg. V nedeljo dne 17. novembra priredi naše izobraževalno društvo v prostorih nove kaplanije igro »Večna mladost in večna lepota« v korist »Balkanskemu rdečemu križu«. Začetek popoldne ob 3. uri. Z ozirom na blag namen prireditve vabimo občinstvo k mnogobrojni udeležbi.

Š Požar. V Slovenjgradcu je zgorelo gospodarsko poslopje veleposestnika Kramerja. Škode je 14.000 kron. — V Ihovi v Slov. gorah so zgorela gospodarska poslopja posestnika Kavčiča. Zažgali so otroci.

Š Iz pošne službe. Imenovan je praktikant Alojzij Gobec za poštnege oficijanta v Meži ob Dravi.

Š Bela žena. Umrl je v Konjicah hišni posestnik in občinski odbornik Hugon Vrečko, star 49 let.

Razne stvari.

Junaški odgovor. Na jesen leta 1750. se je unela vojna med Črnogoro in Turčijo. Vzrok vojne je bil tale: Bosenski vezir je poslal nekega lepega dne črnogorskemu vladiku pismo, v katerem je zahteval, da mu precej pošlje 12 najlepših črnogorskih deklic v starosti od 12. do 15. leta. »Če jih ne pošlješ,« je vezir kategorično zapretil, »napadem tvojo zemljo in odpeljem v suženjstvo tebe in vse tvoje prebivalstvo.« Na to je vladika sklical vse starešine posameznih rodov ter poslal po kratkem posvetovanju sultanovemu namestniku tale odgovor: »Mar smo ti

Se kdaj kakšen davek plačevali? Davek, ki bi ti ga lahko plačali, bi bil največji kamen naših gor, a namesto 12 deklie, ti pošljamo 12 svinjskih repkov, da si boš imel s čim turban okrasiti. Tako se je glasil odgovor hrabrih črnogorskih možakov, na kar so Turki takoj napovedali vojsko, v kateri pa je 10.000 črnogorskih junakov pobilo 25.000 Turkov.

K umoru španskega ministrskega predsednika Canalejasa se še poroča: Canalejaseva vdova je z otroki dobila pokojnino in plemstvo. Preiskava trupa morilca anarhista, ki se je po umoru sam usmrtil, je dognala, da je bil morilec zelo degeneriran človek. Med drugim so našli, da so bili njegovi možgani polovico lažji kot bi imeli biti pri normalnem človeku. Policija je aretirala več anarhistov, ki so v zvezi z umorom.

Poslanec načelnik vlomilcev. V Peterburgu so zaprli bivšega poslanca ruske dume Kusnezova, ker je vodil četo vlomilcev in tatov, ki je še nedavno v palačo grofa Strojanova vlomila in oropala 80.000 rubljev.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGA PRI ČATALDŽI.

Sofija, 16. novembra. Boj za čataldško pozicijo se je pravzaprav začel že 7. novembra. Ta dan so namreč Bulgari začeli obstreljevati Čorlu. Turška artiljerija je le počasi odgovarjala. Bombardement je trajal tri ure in je povzročil več požarov, katere pa je pogasil naliv dežja. Turki so zbežali, bulgarska artiljerija pa jih je z dobre pozicije kosila. Dne 10. novembra se je začel živahen boj med bulgarskimi predčeta in turško posadko v Čataldži. Prebivalstvo je zbežalo, a tudi turške predčete so se proti Hademköju umaknile. Tudi čataldški guverner je odšel, rekoč, da je hudo bolan in da se mora v Carigradu zdraviti. Čataldža ni imela nič topov, ker jih je baje Mahmud-Sefket-paša bil dal odposlati v Odrin. Prava odločilna bitka za čataldško obrambno črto pa je trajala štiri dni in se mora smatrati v glavnem za končano. Bulgarska oblast je tiste dni, ko je bitka divjala, v brzojavkah poročevalcev celo besedo »Čataldža« neusmiljeno črtala. Bulgarske čete so, če izvajamo manjše boje za Čorlu itd., počivale in predvsem čakale na ojačenja izpred Odrina, ker je bil sovražnik napravil med bulgarskimi vrstami velike vrzeli; navadno je od bataljona komaj polovica ostala, ponekod pa še veliko manj. Bulgari pa so z glavnim napadom čakali tudi iz previdnosti, ker so računali na dejstvo, da turška armada, ki je dobila iz Anatolije mnogo ojačenj, začne z ofenzivo. Za to so Bulgari svoje pozicije v naglici utrčili. Zadnji čas pa so nastale tudi velike težave zaradi tréna. Trén namreč ni mogel armadi, ki je od Lozengrada do Čorluja z nenavadno naglico prodirala, zadosti hitro slediti; zmanjkalo je konj, naj vzhodnem krilu ni železnice, voli so počasni, armada pa, ki se je pa štiri dni bila s sovražnikom, je bila hudo potrebna živil, kakor tudi municije. No, stvar je prišla vendarle v red in junaški fantje so se odpočili. Začelo se je prodiranje proti Čataldži. Bulgarska armada je obenem na celi črti prodirala. Najprej je omahnilo desno turško krilo pri Derkosu, centrum se je pa hudo branilo, ker so bile tu postavljene sveže čete. Bulgari so potisnili nazaj tudi levo turško krilo, nakar so podvojili svoj napad na turško središče. Boji so se bili tudi ponoči pri svitu reflektorjev. Čataldških utrdb je 19, a le tri so iz betonskega cementa; ostale so iz zemlje, za-varovane od žic in polni pasti. Tu je bil boj strašno krvav. Bulgarska armada je štiri najvažnejše forte zavzela že 13. t. m. Okoli in v fortih se nahajajo celi kupi mrličev. Bulgari so nato še ostale forte zavzeli, sovražnika popolnoma v beg pognali in skozi čataldško črto prodrli do turškega glavnega stana Hademköja. Turki generalissimus Nazim-paša je uvidel, da je vse izgubljeno in je poslal v bulgarski glavni stan parlamenterja.

PRED BITOLJEM.

Belgrad, 16. novembra. 15. t. m. zjutraj je potekel rok za predajo Bitolje (Monastirja). Načelnik mesta je zahteval, da bi smela garnizija, ki šteje 30.000 mož, svobodno oditi. Srbi so to odklonili, ker hočejo vso garnizijo zajeti, da ne bi ojačila armado Zekki-paše, o kateri se ne poroča, kje da stoji. Zekki-paša bo prišel najbrže med dva ognja, ker se armada grškega prestolonaslednika, ki je precej spočita, naglo blizja Bitolju.

GRKI OKUPIRALI CHALCHIDIKE IN BLOKIRAJO DARDANELE.

Atene, 16. novembra. Uradno se poroča, da poveljnik egejskega brodomlja javlja: 15. t. m. zjutraj je chalchidiški polotok zasedlo več stotnih pomorščakov, ki so se istočasno izkrcali v zalivu Muliari in Daphni.

Smyrna, 16. novembra. Reuterjev urad poroča, da grške ladje preiskujejo vsako tujo ladjo ob vходу v Dardanele.

BOJ ZA SKADER.

Kotor, 16. novembra. Kralj Nikolaj je pozval poveljnike mesta Hasan Riza beja, naj z ozirom na brezuspešnost nadaljnje brambe mesto preda, da ne bo nepotrebne breme krvoprelitja. Hasan Riza bej je odgovoril, da bo Skader do zadnjega branil, tudi če bi mu iz Carigrada ukazali, da ga preda. On ne bo padel črnogorcem živ v roke. Baje je dobil te dni 3000 svežih čet iz Debarja. Čete generala Vukotića, ki se Skadru blizu, bodo v kratkem dospеле. Štejejo 8000 mož in so izborna razpoložene. Gazile so visok sneg, a vreme je bilo sicer lepo.

KAJ JE Z LEŠOM IN SV. IVANOM.

Rijeka, 16. novembra. Črnogorci so v bitki blizu Malkaša pri Sv. Ivanu Medua Turke porazili.

Belgrad, 16. novembra. Iz službenega poročila, da so se na jadranski obali uvedle srbske oblasti, se javno razvdi, da je srbska armada že dospela na jadransko obalo, samo se imenujejo niti kraji, niti čete, niti čas, kdaj so jih zasedle.

SRBI PROTI DRAČU.

Budimpešta, 16. novembra. »Pesti Hirap« je izvedel, da se Srbi v naglih pohodih blizajo Draču.

ANGLEŠKE LADJE SO SOLUN ZAPUSTILE.

Atene, 16. novembra. Oficijozna »Hestia« poroča: Ko je dospela v Solun grška ladja »Arcadia« z grškim justičnim ministrom in drugimi funkcionarji na krovu, so angleške, ruske in francoske bojne ladje grško zastavo pozdravile. Poveljnik angleške eskadre je napravil na »Arcadiji« obisk. Nato so vse tri angleške križarke odplule, ker je poveljnik izjavil, da je njegovo poslanstvo končano. — Ta čin vsebuje vseskozi fakično priznanje novega stanja.

KOLERA.

San Stefano, 16. novembra. Tu se je pojavilo več slučajev kolere. Bolniki se na cesti zrgudijo.

PLAČE SOFIJSKIH MESTNIH URADNIKOV.

Sofija, 16. novembra. Sofijski občinski svet je v svoji seji sklenil, da se za nadaljnji vojni čas znižajo plače mestnih uradnikov. (Doselej so uradniki oziroma njih družine dobivali polno plačo.) Uradniki, ki so ostali v mestni službi, bodo dobivali na mesec minimum 60 levov in tretjino onega zneska njihove redne plače, ki presega 60 levov. Isto plačo bodo dobivale tudi družine onih mestnih uradnikov, ki se nahajajo v vojski, izvzemši častnike, ki dobivajo itak dvojno plačo svojega vojaškega čina.

AVSTRIJSKI KONZUL V PRIZRENU MOLČI.

Dunaj, 16. novembra. »Reichspost« poroča, da se zdi, da je avstrijski konzul v Prizrenu, Prochazka, izginil. — Korespondent omenjenega lista je Prochazki iz Belgrada opetovano telegrafiral, a on niti na srbski telegram ni odgovoril. Kaj je s konzulom, se ne vé; dosedaj je le toliko znano, da o njem ni ne duha ne sluha.

TURŠKI VOJAKI NA DUNAJU.

Trst, 16. novembra. »Edinost« poroča: Jutri prispe zopet 200 turških vojakov, ki so bili svoječasno pobegnili v Bosno, na Dunaj. Dosedaj so bili v vojašnici v Bosenskem Brodu, ki jo pa bodo sedaj porabili za avstrijsko vojaštvo, došlo od severa.

ČRNE KOZE MED TURŠKIMI VOJAKI NA OGRSKEM.

Budimpešta, 16. novembra. V Lucovi na Slovaškem se nahaja 195 turških vojakov, med katerimi so se pojavile črne kozе. Eden vojak je že umrl. Med meščani vlada vsled tega veliko razburjenje.

OMEJEN ŽELEZNIŠKI PROMET V SRBIJI.

Belgrad, 16. novembra. Po celi Srbiji so na železnih zopet uvedli omejen blagovni promet.

DUMA ZA BALKANSKE SLOVANE.

Peterburg, 16. novembra. Duma bo takoj po otvoritveni seji manifestirala za balkanske Slovence.

DIPLOMATIČNI POLOŽAJ AVSTRIJSKE LADJE NE ODPLOVEJO V DRAČ.

Dunaj, 16. novembra. »Militär-Correspondenz« je pooblaščen izjaviti, da na merodajnih mestih o odplutju vojskih ladij proti Draču ni ničesar znanega.

KAJ BO Z MIROM?

Sofija, 16. novembra. Pozitivno je znano le to, da je ministrski svet turško prošnjo za mir notificiral zveznim balkanskim državam. »Mir« pravi, da je vse odvisno od Turčije. O mirovnih pogojih se veliko govori, pozitivnega pa nič. Vendar je vredno omeniti, da se v dobropoučenih krogih govori, da Bulgarija med drugim zahteva, da naj armada slovesno vkoraka v Carigrad in v cerkvi Sv. Sofije prisostvuje slovesni sveti maši. (To bi se reklo toliko, kakor da ima Hagija Sofia postati sploh zopet krščanska cerkev, ker ni misliti le na začasno enkratno krščansko sveto opravilo. — Od. ured.) »Vossische Zeitung« je izvedela, da je Porta bulgarske pogoje že odbila, ker so pretrdi. Seveda »Vossische Zeitung« prinaša zmeraj veliko čenč. Gotovo je, da je Kiamil-paša 15. t. m. dolgo konferiral z avstrijskim poslanikom markgrofom Pallavicinijem in ruskim poslanikom de Giersom. Zdi se tudi, da je Turčija predlagala pogoje, ki jih Bulgarija ne bo sprejela, n. pr. baje ta, da ostaneta Lozengrad in Odrin v turških rokah in da bi se ostalo ozemlje Makedonije, Tracije in Epiru upravljalo pod formalno suvereniteto sultana.

Belgrad, 16. novembra. Bivši srbski poslanik Nenadović je izjavil poročevalcu »Vossische Zeitung«, da je položaj nekoliko boljši, kakršen je bil pred enim tednom. Upajo se tako pogoditi, da bosta Avstrija in Srbija zadovoljni. Sodi, da se bosta najbrže Avstrija in Srbija tako sporazumeli, da se zgradi železnica Donava — Jadransko morje do Sv. Ivana di Medua, ki postane srbsko pristanišče.

BULGARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK O POLOŽAJU.

Sofija, 16. novembra. »Stampa« poroča, da je bulgarski ministrski predsednik Gešov izjavil, da je še prezgodaj o tem govoriti, kako bodo balkanski zavezniki osvojeno ozemlje med seboj razdelili. Glede na postopanje Avstrije, Italije in Rumunije je previdno izjavil, da načrtov teh držav ne pozna dovolj in da se zato ne more o njih izjaviti. Na vprašanje, če bi imela Bulgarija rajši, da dobe Srbi pristanišče ob Jadranskem ali ob Egejskem morju, je Gešov odgovoril, da v Jadranskem morju. O miru s Turčijo je Gešov izjavil: Če miru ne sklenemo pred Čataldžo, bomo marširali proti Carigradu.

OPTIMISTIČNI DANEV.

Sofija, 16. novembra. Po večerajšnjem bulgarskem ministrskem svetu je Danec izjavil, da položaj presoja optimistično. Interesni spor med Avstrijo in Italijo se bo po njegovem mnenju poravnal.

OPTIMISTIČNO NAZIRANJE »NARODNIH LISTOV«.

Praga, 16. novembra. Iz Sofije se »Narodnim Listom« poroča, da so znak sedanjega položaja vesti o sporazumu med Avstrijo in Srbijo ter med Bulgarijo in Rumunijo. Splošno se govori o miru. Baje je Anglija stavila posredovalni predlog, naj se Srbiji in Črnigori prizna 12 km širok pas do Jadranskega morja, Avstriji pa naj se garantira nadzorstvo nad železnico do Soluna.

TUDI FRANCOZI SO OPTIMISTI.

Pariz, 16. novembra. V presojanju internacionalnega položaja se je izvršil zelo ugoden preobrat. Situacija se je po splošnem mnenju izboljšala.

IZJAVA SRBSKEGA POSLANIKA V SOFIJI.

Sofija, 16. novembra. Tukajšnji srbski poslanik dr. Spalajković je izjavil: Pri nas se je vedno mislilo, da bo Avstrija po Srbiji padla in jo uničila, zdaj pa smo videli, da se naša velika sosedja, ki se je smatrala pri nas vedno kot naša zakleta sovražnica, ni ganila, da bi preprečila našo vojaško akcijo v Sandžaku. Pogodba med balkanskimi državami nam ne daje pravice do kakšnega pristanišča ob Egejskem morju, pač pa nam zagotavlja jadransko pristanišče, ki je za nas življenjskega pomena. Jaz carinsko unijo med Avstrijo in Srbijo ne smatram za nemogočo. Avstro-Ogrska si more pridobiti v Srbiji najzvestejšega prijatelja.

BULGARSKA POLITIČNA MISLIJA V ATENAH.

Atene, 16. novembra. Semkaj je došel nek bulgarski general v važni politični misliji. Bil je sprejet od ministrskega predsednika in ministra za zunanje zadeve. Sprejem je bil zelo prisrčen.

PASIĆ.

Belgrad, 16. novembra. Semkaj je došel ministrski predsednik Pasić. Kralja pričakujejo 24. t. m. Domneva se, da bo Pasić na Ugronov korak odgovoril odklonilno.

DEMONSTRACIJE ZA BALKANSKE NARODE.

Praga, 16. novembra. Tu se je vršil shod, na katerem so govorili za balkanske narode Klofac, Fresl in Stiberny. Po shodu je 5000 ljudi na trgu Sv. Vavla za balkanske Slovence manifestiralo.

AVSTRIJSKA DIPLOMACIJA IN ČRNOGORSKI KRALJ.

Praga, 16. novembra. »Tagblatt« poroča glede na znano izjavo črnogorskega kralja nasproti avstrijskemu poslaniku v Cetinju iz krogov avstrijskega zunanega ministrstva, da izjava neomajljivih zahtev Avstrije absolutno ne more izpremeniti in da opravičuje kralja razburjenost. Kljub izvajanjem črnogorskega uradnega lista se upa, da se diferenca poravnava.

RUSKA MOBILIZACIJA.

Peterburg, 16. novembra. Z ozirom na dementi petersburške brzajavne agenture o pridržanju ruskih rezervistov pod orožjem piše »Novo Vreme«: Ruska vlada ima pravico, da postopa v svoji državi, kakor se njej zdi prav in da ni nikomur odgovorna. Če se ruski vladi zdi potrebno, da ostanejo rezervisti še dva meseca pod orožjem, je to njena stvar in se ji ni treba oirati na razpoloženje berlinske borze. Nepotreben je bil dementi, kateremu nihče ne veruje.

KONFERENCA.

Peterburg, 16. novembra. Baje hoče tripelententa dati iniciativo za evropsko konferenco ne glede na avstrijsko-srbsko vprašanje in na bulgarsko-turška pogajanja.

SKUPNI KORAK VELESIL.

Pariz, 16. novembra. Velevlasti so pri vseh kabinetih balkanskih držav storile skupni korak v svrhu posredovanja za premirje. Povsod se jim je odgovorilo, da se morajo balkanske države med seboj sporazumeti. Črnogorska vlada je pristavila, da zahteva brez-pogojno predajo Skadra.

MOBILIZACIJA ITALIJE.

Benetke, 16. novembra. Sinoči se je s parniki odpeljalo 15.000 mož v Albanijo. Druge ekspedicije slede.

HRVATSKO-SLOVENSKI KLUB NI IZROČIL STÜRGKHU NIKAKIH ZAHTEV.

Dunaj, 16. novembra. Vest »Kroatische Korrespondenz«, da je Hrvatsko-slovenski klub izročil grofu Stürgkhu zahtevo, da se mora Cuvaj amovirati, ne odgovarja resnici. Hrvatsko-slovenski klub ni Stürgkhu sploh ničesar izročil.

DELEGACIJI.

Budimpešta, 16. novembra. Danes je v avstrijski delegaciji govoril posl. Maasfryk in se zlasti pečal z avstrijsko-srbskim konfliktom ter z jugoslovansko politiko v monarhiji.

CUVAJ.

Budimpešta, 16. novembra. Cuvaj je tu konferiral s finančnim in trgovinskim ministrom v železniških zadevah.

AMOCIJA CUVAJA.

Budimpešta, 16. novembra. »Hrvatska korespondenca« poroča: Po avdienci grofa Stürgkha pri cesarju se je med avstrijskimi delegati trdilo, da je Cuvajeva amocija sklenjena stvar. Danes zasliši cesar Lukacs, ki mu poroča o sedanjem položaju na Hrvaškem.

HARTL.

Dunaj, 16. novembra. Naredbeni list prinaša naredbo, da je podpolkovnik Hartl, kojeja hči je imela afero z generalom Barovevičem, umirovljen.

CARJEVIČEVO ZDRAVJE.

Spala, 16. novembra. Prestolonaslednikovo zdravje se je že tako izboljšalo, da bodo izdajali buljetine le, če bi se nenadoma zopet kaj izpremenilo.

SPLOŠNA STAVKA V PETERBURGU.

Peterburg, 16. novembra. Ker je sêvastopoljsko mornariško sodišče obsodilo 17 mornarjev na smrt, je proglasilo delavstvo v Peterburgu splošno stavko. Malone vse tvornice so zaprte. Več časopisov ne more izhajati. Stavka nad 40.000 delavcev.

Kdor zavrača roko, ki mu hoče pomagati, stori sam sebi veliko krivico. Dr. Granichstätt, sloveči fizik dunajskega mesta, se je naslednje izrazil: »Pri osebah, kojim manjka potrebnega gibanja telesa, se čez malo ali pa dalje časa pokažejo pomanjkanje teka, bolečine po vsaki jedi, dolgotrajajoče želodčne boleti, trdovratno zaprtje, zgnjeten drob in zlata žila. Da se odstranijo te boleti, ne morejo niti rastlinska odvajalna sredstva, niti druge rudninske vode toliko učinkovati, za trajno, kot večtedensko zdravljenje z naravno Franc Jožef-ovo grenčico. V nobeni družini, v nobenem gospodarstvu ne bi smela manjkati preizkušena Franc Jožef-ova grenčica. — Na prodaj je v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožef-ovih zdravnih vrelcev v Budimpešti. 43

Skoplje — druga srbska prestolnica.

Skoplje (Üsküb) proglašuje za drugo srbsko prestolnico. Srbski kralj bo v Skoplju vsako leto preživel približno dva meseca.

Skoplje je mesto nekdanje srbske slave in veličine. Celo Skoplje je pretkano s starimi srbskimi spomeniki, ki so še dandanašnji žive pričre srbske veličine in velikega razvoja trgovine in kulture v srednjem veku. Že v rimski dobi je imelo Skoplje velik pomen. Za časa dinastije Nemanjičev je bilo Skoplje največje mesto z 200.000 prebivalci, danes jih šteje le še 50.000. Skoplje je bilo 112 let srbska kraljeva in potem carska prestolnica t. j. od l. 1282. do l. 1394. Prebivali so v njem: kralj Milutin, kralj Stevan Dečanski, car Dušan Silni, car Uroš, kralj Vukašin. V Skoplju so zborovali državni sabori. Tu je bil razglašen tudi glasoviti Dušanov zakonik. Tu se je Dušan Silni proglasil in kronal za carja. Tudi pod Turki je Skoplje ohranilo svoj veliki pomen; bilo je središče kosovskega vstajanja in vseh upravnih in vojnih oblasti. Skoplje leži na križišču železnice Belgrad—Solun in Solun—Mitrovica. Skoplje je bilo od nekdanj ena glavnih točk na potu, po katerem se je vršila vsa trgovina in promet od zapada na vzhod in obratno. Danes je med 50.000 skopeljskimi prebivalci polovica Turkov in polovica Srbov, nekaj Grkov in Arnavtov. Turki so prisilili, da bi smeli tudi pod srbsko upravo ostati v Skoplju kot podaniki Srbije, kar se jim je tem raje dovolilo, ker večina njih ni turškega pokolenja, marveč so poturčeni Srbi.

V Skoplju je katedrala srbskega pravoslavnega mitropolita, srbska višja gimnazija, srbsko možko in žensko učiteljsišče, srbska višja deklška šola in veliko število srbskih ljudskih šol. Tu je tudi več turških srednjih šol, in do nedavna bolgarska gimnazija, ki se je pa na podlagi srbsko-bulgarske pogodbe ukinila. Skoplje leži na reki Vardar, preko katere vodi velik zidan most, ki ga je zgradil Dušan Silni. Temu mostu skozi dolga stoletja ni mogel škodovati ne zob časa ne šumni valoviti Vardar. Po njegovi čvrstosti in lepoti se more sklepati, na kako visoki stopinji je stala kultura v Dušanovi Srbiji. Skozi sredo mesta teče majhna reka Serava, ki se tu zliva v Vardar. Skoplje ima trg in bazar ter trg za ogledje. Na skali s strmim padom proti severu in zapadu stoji Dušanov grad. Mesto je polno džamij, ima pa tudi več cerkev, katerih najpomembnejša je katedrala Sv. Spasa.

Turška bojna pesem.

Francoski publicist Henrik Rochefort je objavil te dni turško bojno pesem, katero je spisal turški pesnik Aga Gunduz na čast sultanu in v slovo turškim vojakom, odhajajočim na bojišča:

»Povem ti, sultan, predno odhajam v boj, kaj naredim: Iz vsake pesti zemlje, katero dvignem, bode curljala kri. Pod mojimi kremplji se spomlad izpremeni v jesen in jesen v zimo. Naj se mi lastna hiša podere, ako pustim kamen na kamenu! Naj bajonet izpremeni vrte, polne cvetic, v pokopališča. Zapustim zgodovini v spomin zapuščene razvaline, kjer ne bi mogla procvitati kultura skozi deset stoletij. Ako pustim le eden list na drevju, le eno zastavo na trdnjavah, naj mi črn pečat zamaže tablo moje vere. Iz moje sape bo brizgal ogenj, iz mojega meča bo sikala smrt, iz mojih korakov groza in trepet. Vse čistosti zamažem s prahom in vsakemu madežu dodam pest krvi. Usmiljenje obesim na ost svojega jatagana, pravico na kroglice svoje puške, kulturo na zadnja kopita svojega konja. Prisilim sovražnika, da ne bo pričakoval milosti, kakor le od moje puške, pravico le od mojega svinca, kulturo od uničene zemlje. Gorski prepad, gozdovi in hribom podobne razvaline bodo govorile večno: Turek je šel tod mimo!«

In proti tem ljudem, ki jih je varovala evropska diplomacija navzlic vsem krivicam in grozotam skozi desetletja, se morajo bojevati sedaj naši bratje!

Žrtve v modernih vojnah.

Izpopolnjeno moderno orožje ne učinkuje tako strahovito, kakor se je domnevalo, in žrtve v današnjih vojnah ne presegajo izgub v prejšnjih. Nemški višji štabni zdravnik Schaefer, ki je deloval med ruskimi ranjenci na rusko-japonskih bojiščih ter proučil vse uradne podatke o izgubah v tej vojni, je na podlagi preiskav, ki so obsegale 42.670 ranjencev, sestavil te-le primerjalne številk:

Skupne izgube 1. in 3. sibirskega in 1. evropskega ruskega vojnega zbora v rusko-japonski vojni so znašale 15 do 18 odstotkov, skupne izgube treh nemških zborov na Mars-la-Tour v vojni leta 1870/1871., ki so bili po svoji vojni moči zelo enaki gornjim trem ruskim, so pa znašale 168 %. Razlike torej v skupnem številu ni skoro nobene. Tudi v podrobnostih se pokaže isti uspeh. Tako je 1. sibirski zbor v bitki pri Sandepu izgubil 25 % vojnih sil, 3. pruski zbor pri Mars-la-Tour pa ravno toliko. 3. sibirski zbor je pri Mukdenu izgubil 23 %, pruski gardni zbor pri Gravelotte-St. Privat tudi 23 %. 1. sibirski zbor je pri Liaojanu izgubil 16 %, in toliko so znašale tudi nemške izgube 10. zbora pri Vionville. Pri posameznih polkih so imeli Rusi v štirih polkih po 41—55 % izgub, Nemci pa istotako v štirih pruskih polkih po 38—64 %.

V obeh navedenih vojnah je imela največje izgube pehota.

Orožje, ki je povzročilo izgube, je bilo takole zastopano: 90 % nemških ranjencev (v nemško-francoski vojni) je bilo zadetih iz pušk, 8 % izgub je povzročila artiljerija, 2 odstotka bajonet, oziroma sablja; pri navedenih treh ruskih zborih je artiljerija povzročila 15—20 %, puška 80—85 %, ostalo orožje, ki se rabi iz neposredne bližine, 2 % (sem spadajo tudi ročne bombe, ki so jih v tej vojni uvedli Japonci). Izgube v obeh vojnah so bile torej zelo enake.

Kar se tiče poškodb samih poroč Schaefer: V petih najbolj krvavih rusko-japonskih bitkah je bilo razmerje med padlimi in ranjenci 1:5'5, v nemško-francoski vojni pa 1:5'8. Nad vsako pričakovanje ugodno pa se je v rusko-japonski vojni razvijalo zdravljenje ranjencev. Od 1000 ranjencev jih je umrlo samo po troje. Pri vseh polkih, ki so imeli velike izgube, je znašala umrljivost 1—5 %. V primeri z vojno leta 1870/1871., v kateri je znašala umrljivost na nemški strani 11 %, se je umrljivost zmanjšala več nego za polovico. Tri mesece po zadnji bitki pri Mukdenu se je od 36.133 ranjencev vrnilo v bojno črto 16.480, torej skoro polovica, medtem ko je v nemško-francoski vojni le 17 % nemških ranjencev bilo še sposobnih za službo.

Kupujte srečke „Slov. Straže“!
:: Žrebanje že 18. novembra! ::

Okrevajoči

si bodo svoje zdravje uspešno utrdili, ako bodo zavživali Scottovo emulzijo, ker jo celo najbolj slab želodec lahko prenese in prebavi. Ako se pomisli, da ima, vedno enakomerna in izvrstna kakovost posameznih delov Scottove emulzije posebno redilno moč, potem je lahko umljivo zakaj je pri okrevanju za mlado in staro tako koristna. Poleg tega je pa Scottova emulzija tako okusna, da jo odrasčeni in otroci radi jemljejo.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v. v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarne za poskušnjo.

Pri zdravljenju različnih ran se mora posvetiti največ pozornosti dejstvu, da se rana šele takrat popolnoma zaceli, ko so vse nezdruve snovi odstranjene iz rane. Staro, dobro in v to svr-

ho posebno dobro služeče domače sredstvo je dobro znano praško domače mazilo iz lekarne **B. Fragnerja**, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi, katero se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat!

Izjava.

Ker se mene sumi od neke neznane strani, da sem dal povod za obrekovanje mojega sina, velč. gosp. župnika **Ivana Možina**, sedaj v Godoviču pri Idriji, izjavljam, da je vse to laž. Jaz svojega sina nisem nikdar obrekoval, marveč sem mu zelo hvaležen, ker mi daje redno podporo, kot svojemu nad 80 let staremu očetu. Njemu čast, obrekovalcem pa narobe.

Mihael Možina,
organist v Novi Oselici.

3602

Hočete li zaslužiti mnogo denarja?

20 do 30 K more vsak zaslužiti na dan, kdor hoče prevzeti prodajo mojih patent. novosti. Potrebni kapital K 3.—. Pišite takoj na izvozno tvrdko **Weisz Nagysallo**, Com. Bars, Ogrsko. 3566

Južno-italijanska vinarna in vinska veletrgovina

Tomaž Todisco

Glavna klet in pisarna: Dunaj XV, Fünfhausg. 10. Prosta zaloga na Dunaju: ekspozitura glavnega carinskega urada, X./2, Favoritenplatz, v Berolinu kralj. carinski urad, I. Packhof. 3563

Razglas.

3615

Županstvo občine Hotedrčica na **Notranjskem** naznanja tem potom slavnemu občinstvu, da je vkrenilo vse potrebno, da se

živinski semenj

dne 21. novembra zdatno zboljša. Pre-skrbljeno je, da bode dosti živine in drugega blaga.

Ker je tukaj kakor tudi v okolici krasna živina, vabijo se kupci kakor tudi prodajalci.

V Hotedrčici, dne 14. novembra 1912.

Ivan Petkovšek l. r., župan.

Skladiščnika

takoj sprejme 3614

stavn. tvrdka Ivan Ogrin

Grubarjevo nabrežje, Ljubljana.

Dobro izurjen

3493

mlinar

samski 26 l. star večč mlenja na štule, išče službe za 1. december. Ponudbe pod »Mlinar 3495« na upravo tega lista.

Zahvala.

Povodom nenadomestne izgube, ki me je zadela s prerano smrtjo iskreno ljubljene, edinega brata, gospoda

Adolfa Petrin

mi je došlo toliko pristrčnih dokazov iskrenega sočustvovanja, da se morem le tem potom zanje primerno zahvaliti.

Prav posebno zahvalo sem pa dolžna vsem, ki so stali pokojniku ob strani v njegovih zadnjih trenutkih ter mu lajšali dušno in telesno bol, vsem premnogim prijateljem in znancom, ki so ga spremili na zadnji poti k večnemu počitku, osobito slavnim »Sokolskim« družtvom, na čelu jim jezdni odsek, velečenjem gospodom prijateljem pevcem, vsem darovalcem krasnih vencev, in sploh vsem, ki so kakorkoli počastili spomin blagega pokojnika.

Bog bodi vsem obilen plačnik!

Ljubljana, dne 16. novembra 1912.

3616

Globoko žalujoča sestra.

Učenec

se sprejme takoj v špecerijsko trgovino. Kje, pove uprava lista.

Deklica

14 let stara, z dežele, ki je dobro dovršila ljudsko solo, želi vstopiti za vajenka na deželi v kako trgovino. Naslov pove upravnistvo tega lista pod št. 3467. 3467

Golša

se da odstraniti brez joda s sredstvom, ki je iz-umil nek ozdravljenec, četudi so bila brez vspeha vsa druga sredstva. Zahtevajte takoj proti vpslatvi 20 vin. v znamkah naš prospekt. 1857

Kemični laboratorij Paracelsus Sternberg, Morava.

Spretna knjigovodkinja,

zmožna perfektno nemške in slovenske korespondence, ter samostojnega vodstva knjigovodstva, se sprejme. — Ponudbe na **O. Bernatović**. 3612

Psica (ruski hrt)

čiste, bele barve se ceno prodaja. Več se izve Dunajska cesta št. 52.

Obrtniški koledar

za leto 1913, izdal Jos. Hauptman, oficijal trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Koledar ima za obrtnike mnogo poučne vsebine, med drugim tudi obrtniško knjigovodstvo. Cena 60 vin., po pošti 70 vin. — Dobi se po vseh knjigarnah in pri izdajatelju. 3531

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-ma-zilo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 2516

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Zelo dobro idoča

sedlarska in tapecirarska obrt

s hišo v večjem kraju na Koroškem se radi družbinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj prodaja. 3496 Več pove upravnistvo lista pod št. 3496.

Kdor želi kupiti

3482

polhovke in podloge za suknje

naj se obrne do **Franja Laha**, trgovca v Ložu pri Raketu. — Cene nizke, postrežba točna. — Blago lepo in solidno. Ozira se tudi na najmanjše naročilo.

3454 16

HERBABNY-JEV podfosornato-kisli

APNEŃO-ZELEZNI SIRUP

Ta je že 43 let uveden. zdravniško preizkušen in priporočen prsni sirup. Odstranjuje slez, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti.

Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.).

V zalogi je še pri gospodih lekarnarjih v Ljubljani, Bellaku, Celju, Celovcu, Crnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovu in Volšperku.



Pred parafiranjem se strati

VARSTVENO ZAVAROVAN.

PURJODAL.

Jod sarsaparilla-izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče, kakor tudi nervozne bolezni. Povsod tam, koder se jod ali sarsaparilla izdelek predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom.

Cena steklenici K 2-20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ VII./1., Kaiserstrasse 73-75.

Dobi se v vseh lekarnah.

Istrijske novice.

i Kaj ve »Zarja« že naprej? Dne 31. oktobra je poročala, da nasvetuje županstvo za leto 1913 50odstotno doklado na hišnonajemninski davek, na vse ostale davke, na katere je dovoljeno nalagati doklade, pa 97 odstotkov. »Zarja« še dostavlja: »Svoj čas je gerent Zazula kot pristaš S. L. S. tudi uvidel potrebo, da dvigne te doklade na 92 odnosno 108 odstotkov z ozirom na ugodno stanje rudnika. Sedaj, ko je položaj rudnika še ugodnejši, pa se bo ta stranka uprla proti zvišanju doklad erarju. To že naprej vemo.« »Zarja« se boji torej priziva proti povišanju doklad in v svoj zagovor trdi, da je svoj čas tudi gerent Zazula, kot pristaš S. L. S. isto storil; ker je stvar nekoliko zapleta, jo moramo pojasniti. Glavna opora mestni občini so dohodki našega erarja, ki se pa leto za letom tako preminjajo. Ko so liberalci svoj čas realno zidali, so naredili dolg, češ: ga bo že erar plačal. Toda kljub visoki učenosti, ki je skrita v liberalnih glavah, niso pomislili, da rudniško ravnanje in rudniški dohodki niso eno in isto; tako se je torej primerilo, da so bili okoli leta 1905 rudniški dohodki tako nizki, da niti najnujnejših občinskih potrebščin z navadno doklado niso mogli pokriti, in liberalci so nov puf 100.000 K napravili, ker so se bali doklade povišati. Kar je bilo razsodnih ljudi, so pa takoj spoznali, da na ta način ne pridemo iz dolgov, posebno če se leto 1905 še enkrat ali dvakrat ponovi. Zato so svetovali povišanje občinskih doklad, da se dolgovi temprej poravnajo. Gerent je poslal davkoplačevalcem posebno vprašalno polo, in večina se je v gojenjem smislu izjavila. Ako torej »Zarja« doklade zato viša, da se bodo dolgovi hitreje poravnali, se tudi S. L. S. ne bo protivila, ker posebno hišniki dobro vedo, v kako nevarnost je mesto zabredlo, ker je na dvomljivo erarično podlago nakopičilo toliko dolgov; ako pa višate doklade samo zato, da bi si zmišljevali razne nepotrebne klavnice in podpore, se bo temu vsak protivil, ne samo S. L. S.

i Nekaj poduka o dokladah nujno potrebujejo naši dopisniki nasprotnih listov. Vsako leto vpijejo, da hoče vsakdo, kdor rekurira, samo erar varovati. To je čisto navadno farbanje, ki so je zanesli že pred leti najprej v napredna trobila, sedaj pa žvižga isto pesem tudi »Zarja«, še predno je sploh padla kaka beseda od strani S. L. S. o proračunu za leto 1913. Erar ima menda že sam toliko zmožne ljudi, da znajo sestaviti pritožbo proti občinskemu proračunu, če jim ni všeč. Vzemimo pa slučaj, da erar nič ne bi ugovarjal, če bi bile še tako visoke doklade. Ali je res sovražnik ljudstva in občine, če se kdo upre visokim dokladam? Očitati more kaj takega samo največji nevednež ali pa zvičajni zapeljivec ljudstva. Glede hišno - najemninskega davka je naše županstvo že prišlo do istih misli, kakršnih smo bili mi v vseh letih boja za občinsko gospodarstvo. Zvišanju doklad je sledilo redno tudi povišanje stanarine — draginja. Ali ni z drugimi dokladami prav tako? Kmeta zmerjate z oderuhom, če zahteva pri mleku en vinar več. Nad krojačem in čevljarjem se jezite, da sta vedno dražja, nad trgovci in krčmarji, da vedno bolj skubejo. Vprašamo pa, ali naj kmet in obrtnik pa trgovec s cenami padejo, če jih privijate vsako leto višje z dokladami? Če kje občina zvrta vse na zvišanje doklad, jih zvrtajo tisti, ki jih plačujejo, pa na svoje odjemalce, delavca, ljudstvo. Odločilni krogi naj bodo prepričani, da po zvišanju doklad noben obrtnik ne trgovec ne bo revnejši, vsak bo prelozil na druga ramena — po odličnem zgledu občine. Tudi erar se ne bo dal oškodovati, bo že tako poiskal in tam, kjer njega ne bo bolelo. Če je treba denarja za splošne občinske potrebe, ki pridejo vsem občanem prav, ne pa posameznim osebam ali strankam, če bi se šlo za zavarovanje dolgov, so tudi višje doklade opravičene. Zabavišč in gledališč ter plesnih dvoran pa tudi leta 1913 še ne kaže zidati na občinske stroške, preveč draginja pritiska. Ob novem letu bodo zvišateljci doklad vpili: Klerikalci delajo draginjo! Doslednost.

i Krivoprisežnik je v nedeljo dne 10. novembra izborni uspel. Dvorana in veranda v Didičevem hotelu sta bili nabito polni, dasi so se v nedeljo zjutraj po plakatih naznanili »Legionarji«, da bodo ob istem času nastopili v nekdanji kleti pri »Črnem orlu« v korist »Rdečemu krvi« balkan. držav.

i Na dan sv. Cecilije v petek 22. t. m. napravijo cerkveni pevci navadni koncert ob 8. uri zvečer v Didičevi dvorani. Pevske točke so vse nove, skladbe novjših skladateljev. Pevski

mešani zbor šteje nad 60 pevcev in pevk.

i V nedeljo 24. t. m. bode ravno tam Marijina dekliška družba omislila veselico z igro in petjem. Čisti dohodek je namenjen za zimsko obleko revnim otrokom. Članice zastoj vse prikrojijo, le blago se nakupi z vsoto, katero zlože pri vstopnini, ali če kateri kako malenkost posebej priloži.

*** Vojska na Balkanu 1912.** Sestavila po zanesljivih virih dr. Vinko Šarabon in Anton Sušnik, c. kr. profesorja v Ljubljani. I. sešitek te zgodovinske knjige, katera bo vzbudila med Slovenci trajno in splošno zanimanje, izide v nekaj dneh. Cena vsakemu sešitku bo samo 40 vinarjev; celo delo pa bo veljalo največ 3 do 4 krone. Cel svet nestrno pričakuje novih poročil z bojišča, kaj šele mi Slovenci, ki smo takorekoč zainteresirani, saj utegne izid te velike vojske tudi na našo zgodovino odločilno vplivati. Da se pa za to vojsko ne zanimamo samo Slovani, temveč tudi vsi drugi narodi na širnem svetu, je umevno tembolj, ker je vojska na Balkanu zahtevala že dosedaj tako ogromno množino človeških žrtev, kakor dosedaj še nobena vojska, kolikor jih pomni svetovna zgodovina. Pa tudi uspehi, ki so jih v tako kratkem času dosegli bratski narodi na Balkanu, ne najdemo vrste v zgodovini. Cel svet se čudi izrednemu junaštvu Slovanov, ki so v par kratkih dneh strli moč ogromne države in dvignili križ tam, kjer je stoletja kruto vladal polumesec ter zatiral in tlačil ubogo krščansko rajo. — Naročniki na to veleznimivo delo naj se oglašijo takoj pri založništvu »Katoške Bukvarne« v Ljubljani, da se bo, ko izidejo posamezni snopiči, razpošiljanje lahko hitreje in točno vršilo.

Sunlight

Za volneno in flanelasto blago

ni nobenega finejšega in čistjšega pralnega sredstva kakor **Sunlight milo**

Skrajšanje in skodiranje volne je izkjučeno pri uporabi Sunlight mila. Dvojni kos po 30 h in osmoken kos po 16 h.

Varčiti pomaga

Zvezda **MAGGI** zabela

z zvezdo s križcem.

Vsaka še tako redka juha in tudi vsaka slaba goveja juha, ravno tako omaka, sočivja in salate zadobijo tako fin in jake dober okus, če jim prideneš samo par kapljic **MAGGI-JEVE** zabele. Navodilo za uporabo je priloženo vsaki originalni steklenici.

Čuvajte se ponaredb!

3548

Na znanje!

Josip Sieherl: Božične pesmi

(Riharjevi in drugi napevi).

K tej zbirki so ravnokar izšli posamezni glasovi. Partitura K 1-20, posamezni glasovi a 30 vin.

V zalogi so tudi še:

Marijine (II. natis.) Partitura K 2-—, glasovi a 30 vinarjev.

Postne in Misijonske, Partitura K 2-30, glasovi a 40 vinarjev.

Velikonočne, (II. natis.) Partitura K 1-— (samo še nekoliko komadov.)

Lavretanske litanije (Semeniške), partitura 30 v.

Litanije sv. Jožefa, partitura 20 vinarjev.

Narodne (moški zbor) I. Bratom Orlem, II. Slov. Straža, III. Slavček, partitura (prej 50 vinar.) sedaj samo 30 vinarjev.

Naroča se pri skladatelju in v Katoški bukvarni v Ljubljani.

Fini ŠPIRIT

iz žita, najboljša kakovost za žganje priporoča v množinah od 60 litrov naprej po prav nizki tovarniški ceni **M. Rosner & Co., Ljubljana**, poleg pivovarne Union.

960 (52)

Zimski barhenti!

Kdor rabi dobro in pristnobarvne barhente, flanelo za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kankase, cedire, platno, inlet, brisace, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žepne robe in druge tkanine, naj se obrne na krščansko trdiko.

Jaroslav Marek, ročna tkalnica 45. v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto. V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta flanelo, kankasa itd., in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 K, prve vrste za 20 K, flanelne vrste za 25 K tranko po povzetju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. Rajce za gospode iz flanelo ali cedirja 1 komad K 1-20, 2-30, 2-40, 3, in 4. Pri odjemu 6 kom. srajce jih pošljem franco. Pri naročilih zadošča navedba širine vratu. Dopisuje se slovensko.

S'avnemu občinstvu uljudno naznjava, da odzioriva 17. t. m. na sv. Jakoba trgu na novo preurejeno

vinsko klet št. 5.

Točila se bode pristna stara kranjska kapljica iz kleti s. av. deželne vinarske zadruga, kakor tudi istrska vina.

Gorka in mrzla kuhinja vedno na razpolago.

Za obilen obisk se priporoča udano

Leopoldina in France Bergant.

3605

Št. 37.507.

Razglas.

3611

Z ozirom na dela, ki se vrše vsled poglobljenja Ljubljane, prepoveduje podpisani mestni magistrat odkladanje snega v suho strugo Ljubljane in na novo urejene bregove Gruberjevega prekopa.

Dovoljeno je sneg odkladati le v Gradaščico in v Ljubljano južno provizorij leseni zatvornici pri Gradaščici.

Obenem se naznanja, da bo mestna občina za časa osuševalnih del v Ljubljani le iz ozkih prometnih ulic sneg odvažala, dočim se bode na širokih cestah sneg sicer odkidal in nakladal na kupe, ne da bi se odvažal.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. novembra 1912.

Župan:
dr. Ivan Tavčar l. r.

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

3529

Samo K 4.85

ura z verižico in z obeskom.

Krasna rem. ura „Faoette“ iz novega srebra za gospode z naj-novejšim švicarskim kolešjem in s sidrom (nikaka pločevina, in nikako trganje peresa) ampak masivni krasno grav. pokrovi z moderno oklepno verižico iz novega srebra z obeskom. Proti povzetju skupaj K 4.85. Pri naročilu 6 komadov ena taka ura z verižico zastoj. Za dober tek vsake ure 3 letno jamstvo. — Uhrenhaus „Famos“, Dunaj 376 XVI. 2, Lerchenfeldergürtel 5. — Zmerna dovoljena ali donar nazaj. Srečujemo se zastopnik.

Klobase dobre sveže jeterne in krvave se dobe vsak petek, soboto in nedeljo v gostilni pri „Kreutzerju“.

Hitra pomoč odločuje!

Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih brizgalnic v Avstriji,

katera lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno vspelimi slučaji, da je gašenje s temi modernimi zboljšanimi stroji najvspešnejše.

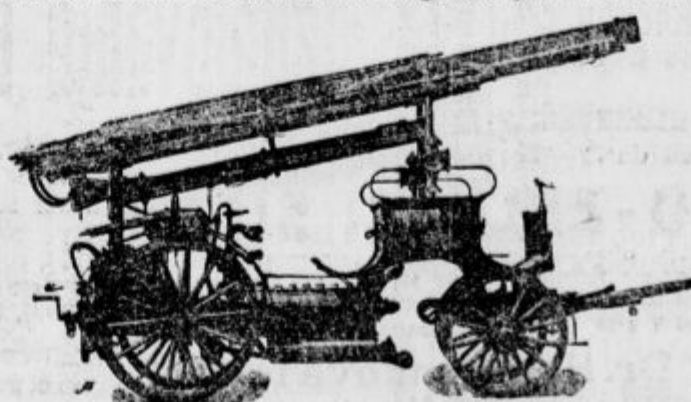
Ponudbe, bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih ročnih, vozni in bencinmotornih brizgalnic, oprem, cevi itd. brezplačno in franco.

Društva obiskuje takoj brez stroškov zastopnik trvdke

Fran Samsa

Zagreb, Gunduličeva ulica št. 21.

3562



Miti'oni
rabijo cepar

Kašelj

hripavost,
katar in
zastizenje,
krčul in

oslovski kateji slastne

Kaiserjeve prsne karamelle s „tremi
jelkami“.
6100 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov
in zasebnikov z jamčeno gotov uspeh. Iredno
prijetni in slastni bonboni. 3099
Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev
Prodajajo jih v Ljubljani lekarnar: Ubald pl. Trnkoczy, Rihard
Sušnik, Dr. G. Pigoletti, Dezelna lekarna, Mr. Ph. And. Bo-
hine, Mr. Ph. Jos. Cizmar, Ant. Kunc, drogerija; B. Ovančara
drogerija „Adrija“, — Lekarna na čezli: Daniel Pire, Idrja,
J. Bergmann, Nivomesto, G. Andrijašič, Novo Mesto, Jur.
Hus, Vinava, Milan Vesela, Metlika, A. Roblek, Radovljica,
Hinko Brilli, Litija, Karol Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici,
Kranj, Fr. Baccaricchi, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E.
Burdych, Skotja Loka, Mr. Ph. Bohulav Lavica, lekarnar,
Tržič, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trg., Senožeče,
Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandašar, trg., Mengeš.

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31
priporoča 3135
klobuke vseh vrst.
Izvršuje vsa popravila. — Žaltni
klobuki vedno v zalogi.

Ne prezrite!

V Malem Mengšu številka 32 je naprodaj
lepo kmetijsko poslopje, kjer se izvršuje več
letno trgovina z me-
šanin blagom, pivom, zganjem, prodaja tobaka, kuharske
igra, ter vina na debelo. Posloje obstoji iz 3 sob, 4 kleti,
3 kuhinj; zraven dva vodnjaka. Pri hiši lep sadni vrt. Na
željo kupca se prodaja tudi bližnje zemljišče pod ugodnimi
pogoji. Ako bi kdo želel, se da tudi v najem. — Več pove
Josip Krall, posestnik in trgovec. 3299

D. Ivan Hubad
Škofja Loka
3572 je otvoril
zobozdravn. atelje
in plombira zobe vsak dan.

Med bravec časopisov 3280

razdelimo 3000 parov

izbornih, zelo elegantnih
čevljev iz najbolj, trpežnega
usnja na zadrgo, kot kaže
slika, da se seznanj naša
trdka.
Plača se samo do K 13-75
za 3 pare čevljev. — Čevlji
bi sicer veljali K 42.—.
Poslujemo popolnoma na iz-
bero vsakomur v največjo za-
dovolnost 3 pare čevljev za
gospode ali dame, poljubne
številke. Zamena dovoljena,
tedaj nikak riziko. Poslila
po povzetju ali predplačilu.
Poslila prva krščanska razposiljalna za čevlje:
Frano Humann, Dunaj II., Aloisgasse 3/10 R.
Šele Vaše priporočilo bo nam donalo korist.

Zajamčeno pristno

Slivovko
Hruševce
Brinjevec
Tropinovec
Vinsko žganje

iz lastne žganjarne se dobe v mno-
žinah od 25 litrov naprej pri veležga-
njarni sadja 959 (52)

M. Rosner & Co.,

Ljubljana, poleg pivovarne „Union“.

Trboveljski kosovnik
za 100 kg od 2-80 do 3-36 K
Trboveljski kockovec
za 100 kg od 2-64 do 3-16 K
Trboveljski orehovec
za 100 kg od 2-48 do 3-— K
Čajki salonski zvezdni briki znamka P.B.
izborno kurivo, za 100 kom-
dov od 1-60 do 1-80 K

Mehka in trda bukova drva
v olenih in razsekana dojavlja t čno
L. SCHIFFER, LJUBLJANA
Dovozna cesta, tir južne železnice. 3398

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

**R. WOLF MAGDEBURG-
BUCKAU**

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt šte. 21.

Patentni vročeparni lokomobili
z brezventilnim preciznim upravljanjem. 3438
Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 HP.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in do-
bičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 720.000 H.

Pozor! Na obroke od 10 in 15 K naprej! Berite!

Najboljši klavir, pianino ali harmonij prvovrstnih svetovnih trdk: Bösendorfer, R. S. e. zhammer
(najboljši klavirji sedanosti), Hözl & Heitzmann (neprekosljivi patent. pianini), Laub & Gloss (kon-
certni pianini) in Hörügel (amerik. harmoniji od 90 K naprej) z desetletno postavnoobvezno
garancijo kupci ali si izposodiš najcenejše izključno le pri general. zastopiku zgoraj omenjenih naj-
boljših dvor-
: : nih trdk



A. Brezniku,
sodnozaprisež. strokovnjaku in učitelju Glasb.
Mat., Ljublj. na Kongresni trg 15. Zvezda,
nasproti nunske cerkve. Najraznovrst. izbora,
vedno 30 do 40 klavirjev v zalogi. Najemnik
postane lastnik klavirja, dočim je dosegel iz-
posojevalnina višino kupnine. Najugodnejša za-
menjava. Preigrani klavirji vedno v zalogi.
Uglaševanje in popravila točno in ceno.
Velikanska zaloga najboljših violin, harmonik, gitar, tamburic,
svežih strun, vseh ostalih glasbil in potrebnih ter muzikalij.
*Največja, najpopolnejša in najposobnejša trdka na avstr. jugu.



Izboljšajte promet

v svoji gostilni z izvršnim cenanim
— plzenskim pivom —
iz Časke delniške pivovarne v Časkih
Budečevicah. Največja čisto slovanska
pivovarna. Zaloga v Ljubljani: V. H.
ROHRMANN. Zaloge v Zagrebu,
Trstu, Pu u, Zadru i. t. d.

Okusite

tisto pivo v slovanskem
Grandhotelu „Balkan“ Trst,
via della Caserma in v slo-
vanskem hotelu Lacroma
na Gradu. 3453

Za podjetje v Opatiji ozir. Ljubljani se sprejme
blagajničarka, prodajalka in kuharica
Oferte do 20. t. m. pod šifro „B. K.“ na uprav. „Slovenca“.

3580 3



Ustanovljeno leta 1900. 3568
Odlikovana: Pariz 1905. — London 1905.
Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi
vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

**NAGROBNIH VENCEV
IN TRAKOV Z NAPISI**

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno
Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2—60 K
komad, tako da si vsakdo lahko izbere.
Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstropju.

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11-12.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).
se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale,
obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, pri-
prosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. —
Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja
samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno
delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno
prevzame.

13

Namesto za K 106* — za K 56* —



dobavljam franko na vsako
postajo za reklamo, nove vrste
šivalne stroje „Singer“
ki se gonijo z nogo, z elegan-
tno omarico in 10 letno garan-
cijo. Odpošljem, ko dobim 15 K zadatja,
ostanek po povzetju. — Vse vrste šivalnih
strojev po cenah na debelo.

A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23. S
Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev,
ustanovljena v letu 1900. Cenik zastoj in
franko. Dopisuje se v slovenskem in hrva-
škem jeziku. 3342

J. Ciuha

izjavno vabi k nakupu gim-
nastičnih potrebščin v svojo ma-
nufakturno trgovino „Pod
Trančo“ Stari trg št. 1.

3226

**Staubene
parcele**

na Dunajski cesti v Ljubljani pred
delauskimi hišami in na Glincah
tako ob mestni meji na Tržaški
cesti, vse z najlepšo lego so po
izberi za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku **JOS.**
TRIBUC, na Glincah 37. 2127

**Najcenejše in najbolj učinkujoče
odvajalno sredstvo!**

Filipa NEUSTEINA
poslajene odvajalne **kroglice**

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te
kroglice, prate vsakih škodljivih primesi, uporabljajo se z
največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa,
lahko o vajajoče, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni
ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo
izvor premnogi bol. zni. Radi po-
slajene oblike jih radi uživajo otroci.
Skatljica s 15 kroglicami stane 30 vin.

ovoj z 8 skatljic, torej 120 kroglic, s ane le 2 K. Če se pošlje
naprej K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj.



Svarilo! Nujno se svrži pred po-
narejanji. Zahtevaj: Filipa
Neustaina „odvajalne kroglice“! Pristne le, če
no i vsaka skatljica in navodilo niso zalo-
itovarsveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sv.
Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“.
Naše trgovsko sodniško zavarovane embalaže
morajo imeti našo vrldko

Filipa Neustaina lekarna

„pri sv. Leopoldu“
— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar,
3459 in v več drugih lekarnah.

Konfekcijska trgovina

in 970 50

zavod za izdelovanje oblek
po meri

A. Kunc, Ljubljana

Dvorski trg Zidovska ulica

priporoča svoje izborne izdelke

vsakovrstnih jesenskih
in zimskih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Z bojnega polja.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad, 11. novembra.

Šele danes sem prejel več pisem, ki mi jih je še pred tremi, oziroma dvema tedni z bojnega polja poslal prijatelj-vojak dr. B. V., vseučiliški profesor v Belgradu. Dasi zakasnela, bodo pisma morda le zanimala čitatelje.

Pismo z dne 21. oktobra slove:

»Celokupna srbska vojska se nahaja na turškem teritoriju. Prva armada pod poveljstvom prestolonaslednika Aleksandra, ki tvori središče v ofenzivni operaciji, koraka proti Kumanovu in prve vrste so od danes jutraj v ljuti borbi za osvojitve Kumanova.

V torek, 20. oktobra, je donavska divizija preko Ristovca in Zbeveča udarila na Turško. Zbeveče je bilo z lahkoto osvojeno. Nadaljna pot vodi preko zelo visoke in velike planine Rujan. Napad iz doline v goro je vedno težavna stvar. Turki so se utrdili na najvišji točki Rujan. Napravili so šance in junaško sprejeli našo vojsko. Ogenj je trajal ves dan. Strahovitejšega pokanja si ni mogoče misliti. Cel dan so odmevali strelji brzometnih pušk, mitraljez in grmenje topov. Boj je potihnil šele okrog 4. ure popoldne, ko je začel padati mrak. Ni nam bilo znano, koliko vojske imajo Turki na Rujan, toliko je pa bilo gotovo, da topov niso imeli, ker na naš artiljerijski ogenj niso odgovarjali s topovi. Zato smo pričakovali, da bodo Turki porabili mrak, da zbeže. Ko je nastala tema, ki je bila tako velika, da prsta nisi videl pred sabo, smo z našimi reflektorji razsvetlili Rujan. Bil je veličasten prizor. Rujanski vrh je bil razsvetljen in vse na njem je bilo videti kakor ob belem dnevu. Turke je prevzel strah, naši vojaki so pa izjavili, da žele takoj z bajonetom naskočiti postojanko, ker se je videlo, da se skušajo Turki še bolj utrditi. Izdana so bila povelja in donavska divizija je Turke napadla z boka. To je sovražnike tako prestrašilo, da so se kakor brez glave podali v beg in pustili za seboj vse, kar so imeli: 20 velikih razpetih šotorov, mnogo obleke, hrane, perila, odej in mnogo drugih vojnih drobnarij. V častniških šotorih se je našla silna razkošnost: žaniljaste odeje, fino perilo, velike množine obleke itd., v bluzi nekega častnika je bilo zašitih 5 turških zlatih lir.

Popustili so divizijsko bolnico s 30 ranjenci. Bolnica je zelo razkošna. Veliki fini šotori. Pobegnili so kakor so stali in sedeli: ta je pustil pol skodelice čokolade, oni kavo, tretji bonbone, kolonjsko vodo, lekarno, vojne zapiske, obleko itd.

Ranjnih je bilo mnogo na obeh straneh, kakor tudi mrtvih. Turki niso imeli niti časa, da bi pobrali mrtve in ranjene, marveč so vse pustili za seboj.

Bili so se večinoma Arnavti. Redne vojske je bilo na Rujan samo dva bataljona. Naši so turške mrtvece pokopali na mestu, kjer so ležali. Turki so delali jako prekanjeno; šance so pokrili z nasekanimi vejami, da so bile podobne obraščenemu hribu.

Jako težak je bil prehod artiljerije čez Rujan. Vsak top je vlekel 12 konj in cel vod vojakov. Prehod je trajal dva dneva. Armada je morala prestati strahovite napore, predno je čez visoki Rujan, na katerem ni nobenih potov, spravila topove in vso drugo vojno prtljago, a vse se je izvršilo s popolnim uspehom. Prehod ogromne armade in njene opreme preko gore je nudil izredno lep prizor.

Od 6. ure jutraj — med neprestano silno ploho — grme topovi, vmes pa pokajo puške. Turki so pred Kumanovom zbrali veliko armado, toda mislim, da bomo do večera Kumanovo osvojili. (Boj za Kumanovo je v resnici trajal ves ta dan, celo naslednjo noč in še prihodnji dan — brez prestanka. Op. por.)

Tukajšnje srbsko prebivalstvo se silno raduje.

Drugo pismo dr. V. B. je pisano dne 29. oktobra; glasi se:

»Turki so v noči med 23. in 24. oktobrom trikrat izvršili naskok, pa so bili vselej odbiti. Najljutejša je bila bitka na vrhovih Mladonagoričane. Tu je ležalo na stotine mrličev drug preko drugega. Cele štiri dni so se mrtvi pokopavali. Strašen je bil pogled na one, ki so bili ubiti s šrapneli; odtrgane ali raztrgane glave, odprte prsi, raztresen drob — strašno! Turki in Arnavti so bežali tako, da ni primere v zgodovini. Samo okrog Kumanova so popustili 110 topov in velikanske vozove municije. V smeri proti Štipu in Skoplju leže po cestah topovi, municija, šotori, kosi obleke — vsak je pač vrzel od sebe kakoli ga je težilo ali oviralo na begu. Od voz so porezali vprego in na konjih bežali. Ob potih leže trupla Srbov, ki so jih Turki vzeli v vojsko, na begu so jih pa poklali.«

Glasba.

Adventne in božične pesmi za mešani zbor, zložil p. Angelik Hribar, II. natis. Založila in izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Part. 2 K 40 v., glasovi po 60 vin. — Adventnih napevov nam je v naši cerkvenoglasbeni literaturi posebno manjkalo. Poleg Foersterjeve Cecilije nismo imeli druge pesmarice, ki bi obsegala večje število teh napevov. Prva izdaja omenjenih pesmi je kmalu pošla in bila več let razprodana. Na vsestranske želje in potrebo jih je »Katoliška Bukvarna« izdala v novem natisu. Zbirka obsega 25 napevov za mešani, deloma moški zbor, in sicer: 12 adventnih in 13 božičnih. — Kakor vse Angelikove skladbe, odlikujejo se tudi te sicer po priprostitih, a vendar nad vse ljubkih melodijah; pozna se jim, da so privrele iz pobožnega srca. Kako lepo je pokojni skladatelj v teh napevih izrazil brepenjenje po obljubljenem Odrašeniku, ali pa česčenje novorojenega Zveličarja! Napevi se tako prilegajo besedilu, da si bolj primernih ne moremo želeli. — Cerkvenim zborom jih za adventni in božični čas najtopleje priporočamo.

* **Za advent** (pri zornih mašah) priporočamo cerkvenim zborom: Hribar p. Angelik, adventne in božične pesmi za mešan zbor. Part. 2 K 40 vin., glasovi po 60 vin. Foerster Ant. 6 Marijinih pesmi za tri ženske ali mešane glasove. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin. Sattner p. Hugolin. Smarnice. 18 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 3 K, glasovi po 50 vin. Hribar-Premrl, Slava Brezmadežni 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin. Grum Ant., op. 7, 10 pesmi k blagoslovu za mešan zbor. Part. 1 K. Gerbič Fr. Slava nebeške Kraljice. 20 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K. Foerster Ant., op. 112, 10 evharističnih pesmi za mešani zbor. Part. 2 K, glasovi po 40 vin. Leban J. Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 40 vin. Grum Ant. 10 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K.

SURNA in modno blago za gospode in gospe priporočila izv. hiša **CEFIRI** Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

MATTONIJEV GIESSSHÜBLER naravna alkalična kislina **najboljša dijetična in osvežujoča pijača** preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-farh. obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo** pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdrav-ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih **Prospekt zastoni in franko.**

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kasner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 3997



Zobna krema KALODONT **Ustna voda**

Trgovina

z raznim blagom v Ljubljani se odda samostojni ženski ali moški osebi na račun oziroma se proti prav najhujemu odplačilu tudi **proda**. — Pismene ponudbe se prosi na upravnishvo „Slovenca“ pod številko 3595. 3595 3—1

Mož

oženjen, 35 let star, dobro izurjen v mizarstvu, več slovenščine in nemščine išče stalne službe pri boljšem gospodu ali podjetniku v mestu ali na deželi. Nastop takoj ali pozneje. Oglase pod Mizar 3581 na upravo „Slovenca“. 3581

Proda se iz proste roke lepo

posestvo

tri četrt ure od Vrbskega jezera na Koroškem, z zidano lepo hišo, obokanim hlevom, proda se tudi 12 glav govede, 1 konj pa 10 prašičev, z vsem kmetijskim orodjem. Zemljišča je blizu 30 oralov, lepo zaraščen gozd. Cena vsemu posestvu z vsemi premoženstvi 24.000 kron. — Pojasnila daje lastnik **Gregor Lesjak pošta Rožek na Koroškem**. 3584 3—1

Novo jesenko in zimsko blago

za ženske obleke pri

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Vzorci na zahtevo. Cene nizke.

Postrežba znano dobra.

3229

Češki, znamke „K. K.“

3538

bricketi

Češki kosovni in orehovni

premog

brez vsakega kamenja ali prahu, skoraj nič pepela, občeznano najboljšje in najcenejše kurilo za peči, štedilnike, kotle itd. Ceniki, posebno za na cele vagonne, po jako znižani ceni, zastoj na zahtevo. Priporoča edina češka prodajna pisarna **J. PAVLIN, Ljubljana, Nova ulica št. 3.**

Zelo ugodna prilika!

Zaradi prevzetja nekega tovarniškega podjetja sem pripravljen z novim letom svojo dobro idočo

trgovino

z mešanim blagom prodati. Potreben kapital 8 do 10.000 kron. Ker je trgovina dobro vpeljana, najemnina nizka, zato je sigurna eksistenca zagotovljena. Resne ponudbe pod **Samostojnost 3590** na upravo »Slovenca«. 3590

V plačilne težkoče zašli trgovci in industriji se ranžirajo najhitreje in popolno diskretno.

Vprašanja na „**Filialko Ljubljana**“ v upravnishvo „Slovenca“.

3598 2

Ne izpostavlajte se

nevarnost, ampak pokrite in obvežite vsako rano z priporočenim sredstvom, ker se vsaka neobvezana rana lahko izpremeni v težko zaceljivo.

Ze 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hudi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 posilja 70 vlu. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 posilje, za K 7- pa 10 posilj post-nine prosto na vsako postjo avstro-ogrsko monarhije.

Vsi deli embalaže imajo postavno depozitarno varstveno znamko.

Glavna zaloga

3120

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj

lekarna »Pri črnem orlu«

Praga, Mala strana, vogel Nerudove ulice št. 203.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani: Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmač, Rib. Sušnik.

Sprejmeta se v

3609

izrejo 2 otroka

Ponudbe z navedbo starosti in mesečnim plačevanjem za otroka sprejema upravnišvo „Slovenca“ pod številko 3609.

Radi preobilne zaloge zimskega blaga

se prodaja pri domači turški

3518

ce- **20%** ce-
neje 0 ne,e

„pri Valvasorju“

J. Petkosig

Ljubljana, Stari trg št. 4

trgovina z manufakturnim in pletenim blagom i. t. d.

Takoj se lahko nastopi služba organista

v Spitaliču, kamniški okraj.

Plača se izve pri župnem uradu v Spitaliču. V mežnariji se zamore izvrševati tudi trgovska obrt. 3570 3

Fourgon - voz (Kasten-wagen)

skoro nov, izdelan na Dunaju, s sedežem za kočijaža, z dvojnimi vrati na zaklep eno- in dvovprežen, z osmi, tekočimi pol v olju se proda ceno. Vprašanja: Nova pehotna vojašnica (27. pešpolk) pri provjant. častniku. 3606

Glasovir dobro ohranjen se ceno proda.

Radeckega cesta št. 2. Na voglu Sv. Petra ceste.

Členka

se takoj sprejme v trgovino s papirjem in galanterijskim blagom v Ljubljani Poljanska cesta št. 12 A. ŠKULJ. 3606

Penzijonist

močne postave, zdrav in krepak, srednje starosti išče primerne službe kot vratar ali paznik v kaki tovarni v Ljubljani. Naslov pove uprava lista pod številko 3597.

Vipavska vina

vseh vrst, letošnji pridelek, najboljše kakovost

se prodajajo po zmernih cenah.

Mošt je imel sladkorja 16 do 20 stotink. Vipavska vina, znana po celi Avstriji se dobe vkljub temu, da so jih že mnogo pokupili dunajski in češki vinski trgovci in gostilničarji, pri meni in sploh po celi Vipavski dolini v večjih množinah izborne kakovosti.

Naj se torej vsak, ki želi dobro, zanesljivo pristno kapljico, takoj obrne zaupno na podpisane.

Postrežen bo skrbno in vestno.

Josip Cotič

vinogradnik in trtničar, Vrhopolje - Vipava.

3560

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci pošiljne prosto.

Ant. Schuster

Konfekcija

za dame in deklice, bluže, modno blago, sukno, platno, garniture, preproge, šerpe, rute, pleti.

Tehnična pisarna.

Naprava vseh v stavbeno stroko spadajočih načrtov

Stavbeno podjetje Valentin Accetto,

zaprisež.
sodni iz-
vedenec.

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8.

Oblastveno koncesijonirana zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Sploh se sprejemajo vsa v to stroko spadajoča naročila.

RAZGLAS.

Deželno gospodarstvo Božjakovina (Hrvaško.)

Železniška postaja Dugoselo pri Zagrebu

bo prodalo 25. novembra t. l. ob 2. uri popoldne svoje

vinske pridelke na javni dražbi.

Na prodaj se bodo postavile sledeče vrste:

I. Stara vina za steklenice.

600 litrov renske graševine	1904
1600 " italijan. "	1904
700 " renske "	1907
1600 " traminca "	1907

II. Stara vina od leta 1911.

9400 litrov renske graševine
2500 " traminca
900 " belega burgundca
6900 " italijanske graševine
1400 " kraljevine
1700 " stolnega (namiznega)

III. Novo vino od leta 1912.

20.000 litrov namiznih vin.

IV. Žganja.

okoli 2000 litrov droždjenke, tropinke in slivovice.

Pogoji: Zaloga se bo prodala brez posode. Za količino je merodajna uradna označba. Blago preide na onega, kdor največ ponudi. Od dneva prodaje se mora najpozneje v 4 tednih prevzeti. Odgovornost za blago prevzame kupec s svojim pečatom. V last kupca preide po plačilu kupovine, katera se mora položiti pri licitaciji s 50% kavcije, a ostanek je treba pri prevzemanju v gotovem plačati.

3583 (3)

Dobro izdelane

obleke, zimske suknje

za moške in dečke

v veliki izberi po stalnih cenah

v znano dobri manufakturni trgovini

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pred škofijo 3, Medarska ulica
(zraven škofije ali nasproti gostilne „Pri Sokolu“).

Tam najdete tudi lepo blago

za ženske in moške obleke, lepe perilne

parfente, volnene rute, ogrinjalke, šerpe, pleteno blago,

srajce, hlače in nogavice, kakor tudi

odeje, konjske plakite in koce.

Cene so zanesljive, postrežba prijazna.

Starosloveča livarna zvonov Francesco Broili in sinova



Udine (Chiavris)

Gorica (Corso Francesco Glus. 88).

Odlikovana z zlato medaljo in s častno diplomom na največjih razstavah tuzemstva in inozemstva. Izgotavlja skupne harmonične zvonove v vsaki velikosti, vsaki zaželeni teži, številki in glasu, kakor tudi posamezne zvonove k drugim, zagotavljajo soglasje in čistoglasen razdoneči zvok. Sestavlja železne odrenice za oporo zvonov, izvršuje popolno montiranje in prevzame vsa popravila v teku enega leta na lastne stroške. Dovoljujejo se ugodne cene in povoljni plačilni pogoji, kateri so plačljivi samo po odobrenju in v slučaju, da so zvonovi v splošno zadovoljnost izvršeni. Izdelava tudi kipe, plakete, vence iz bronza in vsakovrstne druge umetne izdelke. Na željo in brez zaveze se razpošiljajo načrti in obrisi, se dajo uveti in pojasniti, eventualno lahko pride tehnično izobrazena oseba na pogovor k naročevalcu.

Poizvedba pri 3080 53

Francesco Broili v Gorici.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

2934

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusili slovit, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“
MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolšče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50% cenejši od navadnega presnega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

samo

maslen kruh

1771

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj X.V.

Katastrofa v Trebčivasi.

K notici o velikem požaru v Trebčivasi pri Žužemberku se nam piše: Jože Jarc, p. d. Zumber v Trebčivasi ima 5letnega dečka, kateri ima neko posebno nagnjenje do požiga. Dvakrat že se je ta otrok trudil, da bi zapalil domače poslopje, ki je sredi vasi in je enkrat ob taki priliki baje porabil celo škatljo užigalic. Zadnjič ga je oče, ki ga je sam zalotil pri tem opravku v prvi jezi tako pretepel, da se je pozneje sam zjokal deloma od jeze, deloma iz usmiljenja nad otrokom. Menil je, da je dečku do dobrega pregnal veselje do užigalic, toda se je motil. Zadnji petek malo pred poldne, ko so bili skoraj vsi odrasli v vaščanje v gozdih in listnikih, je ta deček nagovoril otroka iz neke druge hiše koncem vasi, da je ta vzel doma vžigalice in hajdi brž na domači skedenj, kjer sta zakurila na senu in slami. Kakor bi trenil je bil ogenj v strehi in čez par minut je plamen, preskočivši več poslopij zagrabil tudi streho hiše, kjer je bil oni drugi otrok doma, kakor bi vedel od kod sta povzročitelja ognja. Ker je brila precej ostra burja in je vas zelo na kupu in je bilo vse suho, se je ogenj z neverjetno naglico širil ter grabil poslopje za poslopjem. Predno je minilo četrto ure, je bilo v plamenu nad pol vasi. Bil je strašen prizor! Ljudi nič doma, razven nekaj gospodinj, ki so kuhale in otrok, katerih več je ležalo bolnih po hišah, ker razsaja tu, kakor tudi po okolici huda škrlatinka. Plamen pa se je širil kakor bi se razlivalo ognjeno jezero čez vas. K sreči so takoj zapazili ogenj v sosednjih vaseh. Bilo je plat zvona in od vseh strani prihiteli možje in fantje so z velikim pogumom in smrtno nevarnostjo nosili iz gorečih hiš v plahite zavite otroke in izganjali iz že ruševih se hlevov živino in prašiče. Vendar je ravno Zumberu zgorela krava in dvoje prašičev, nekega drugemu gospodarju pa se je krava tako opekla, da so jo morali takoj zaklati. Ko je na lice mesta prihitela žužemberška požarna bramba, se je morala omejiti le na brambo od ognja še nenačetih poslopij, ker na gašenje gorečih sploh ni bilo misliti! In res se ji je po hudem naporu posrečilo oteti nekaj hiš, ki bi brez nje gotovo tudi zapadle strašnem elementu. Sicer je pa ta itak zahteval strašne žrtve. V dobrih dveh urah pa je bilo vpepeljenih 14 hiš in nad 30 gospodarskih poslopij. Od cele vasi je ostalo 9 hiš in cerkev. Nemogoče je popisati srce trgajoče prizore, ki jih je nudilo strašno pogorišče: vpitje žen in mater, jok gospodarjev, katerih mnogi so našli, ko so prihiteli iz gozda, samo še kup tlečih razvalin na mestu prijaznega doma, stokanje bolnih, od mraza trepetajočih otročičkov, ki so jih znosili pod skednje in pod kozolce koncem vasi, beganje in mukanje živine itd. Beda je nepopisna, če se pomisli, da je nesreča prišla ravno ob najhujšem času, ko so ljudje ravno vse pospravili in je sedaj takoj pritisnila huda zima, povečini pa pogorelci razven živine niso rešili drugo, razven tega, kar so imeli na sebi. Škoda je uradno cenjena na 89.970 K, zavarovalnina pa, dasi so bili vsi zavarovani, ne doseže niti tretjine škode. Usmiljena srca, ki se ravno sedaj tako velikodušno odpirate našim trpečim balkanskim so-bratom, ne pozabite tudi teh bližnjih siromakov, kateri so bili povečini že prej zadolženi, sedaj pa naravnost z obupom gledajo v temno prihodnost! Neizmerno hvaležni bodo za vsak dar, v živilih, obleki ali denarju. Kdor bi mogel kaj vtrpeti, naj pošlje na župni urad v Žužemberku ali na županstvo v Dvoru. Zlasti tu velja: »Dvakrat da, kdor hitro da, ker zima pritiska, mnogi pogorelci pa ne vedo, kaj bodo jutri djali v usta!

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

Iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Františkanska ulica 8. Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Stražec«.

Naznanilo.

Podpisani Anton Kovačič, tovarna peči in štedilnikov, V18 pri Ljubljani, se zahvaljuje za dosedaj izkazano zaupanje

v gostilni pri Bergantu, Sv. Jakoba trg šte. 5

in naznanja, da

se je preselil v gostilno 'KREUTZER'

:: na Marije Terezije cesti šte. 8 ::

ter se priporoča cenjenemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

3573 3 **Anton Kovačič.**

Najceneje

nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamorenice in vse druge poljedelske stroje ter železnino ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

549 Ne zamudite zahtevati cenik.

Na najvišje novellje njegovega c. in kr. Apostalnega Veličanstva.

XXIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje

21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček **200.000 kron**

znasa

Javno srečkanje se vrši 19. decembra 1912. Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III. Vordere Zollamtstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se dobivajo poštino prosto. 3337 10

Oddelček c. kr. loterijskega ravnanja. (Oddelček za državno loterijo.)

Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.

Samo pristne 1860 ТРАП. СПЕТЕРБУРГ TREUGOL'NIKY če na podplatih

3164 10-1

šent Peterburške

čevlji za sneg

Vsak dan jih izdela tovarna **60.000 parov!**

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago

V začetku mnogih hudih bolezni se pojavi kašelj, ki ga komaj opazimo. Zato zavzvajate pri nastopu kašlja zdravniško priporočeni

Thymomel Scillae.

da se ognete tega zla.

Izdelovanje in glavna zaloga v **B. FRAGNER-ja lekarni** c. in kr. dvor. dobavitelj Praga III, št. 203.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika!

1 steklenica K 2-20. Po pošti franco proti naprej pošiljatelj K 2-90. 3 steklenice proti naprej pošiljatelj 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljatelj 20 K.

Pozor na ime sredstva, izdelovalca in varstveno znamko. 3119

Dobiva se v vseh lekarnah. V Ljubljani: Rihard Sušnik, dr. G. Piccoli, Jos. Cizmar.

Kadar hočete dobro blago kupiti, obruite se na trdiko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih vencev, frakov z napisi. Bluze, vrhnja in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim prepičajte se!

3009

Od dobrega najboljša!



Singer Ko. del. družba za šiv. stroje

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 4.

KRANJ Glavni trg št. 79. KOČEVJE Glavni trg št. 53.

1197 NOVOMESTO Vel. trg št. 88.

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.



se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Prodajam

3535

lep nov prek voz

fino izdelan, na oljnatih oseh, lahak, s streho, katera se lahko odzame, kakor tudi zadnji sedeži, po nizki ceni. — Naslov pove uprava „Slovenca“ po šte. 3535.

Brzojavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. Vagal Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 92.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši predalov samoshranjevalni za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastno odgovornostjo. — Brezplačna revizija izžebanih vrednostnih papirjev. — Promese za ...

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1912. K 73.360.689.—.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %**
brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Udenarjeni promet do 31. dec. 1911
čez 82 milijonov kron

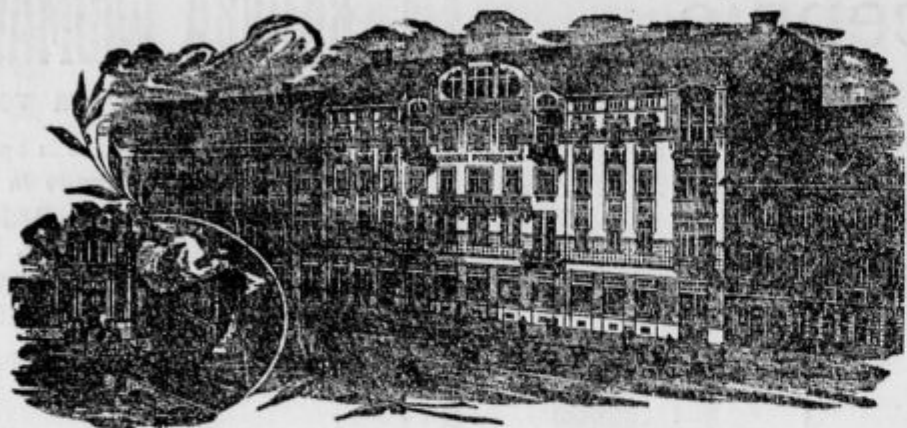
Lastna glavnica K 704.939-27

Stanje vlog ano 31. decemb. 1911
čez 22 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo



sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Za naganje po pošti so poštne - hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. — **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsednik — Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano **Dr. Josip Dermastia**, **Anton Kobl**, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“, **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šilbar**, župnik na Rudniku.

A. Hauptmann^a nasledniki **A. ZANKL sinovi** Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

— priporoča: —

Oljate barve

Suhe barve

Emajlne barve

Fasadne barve



Marijin trg št. 1.

— priporoča: —

vse vrste: firnežev, čopičev, lakov

Mavec (Gips)

Olje za pode in stroje

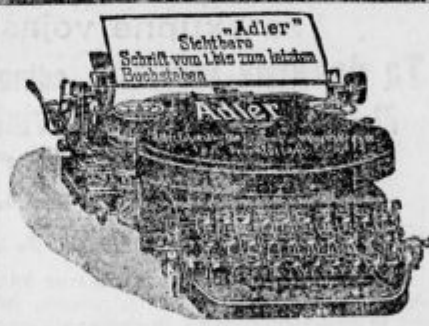
Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

Ceniki zastonj!



Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.



: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastonj in franko



Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: **DÜRKOPP, STYRIA, WAFENRAD.**

Tovarna pohištva J.J. Naglas
Ljubljana Turj.ški trg št. 7 Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

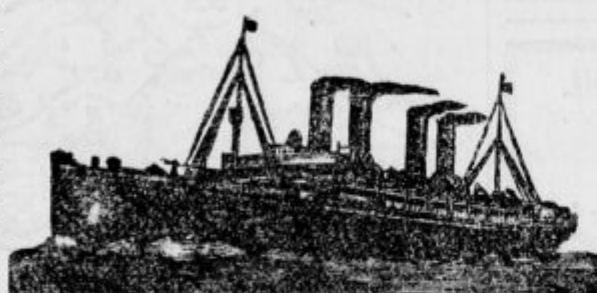
Ustanovljena 1847.

Najnižje cene.

3292

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.



Nalepenja in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemšega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cesarsk. brzojarniki Kronprinzessin Cäcilie, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Große, Georg Washington, Prinz Friedrich Wilhelm.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožnje listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčarju, Kolodvorska ulica šte. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak orek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ukajoča pujanje točno in brezplačno. Potreba poštena, recina in solidna. — Potnik se v menjavi v z pade države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington sadi vake družbo po obni ugodno lvan edno ceno čez Galveston. Odhod na tej pragi iz Bremena enkrat mesečno — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore in Avstralija itd. itd.

Daje po

4 3/4 %

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje **po 4 3/4 %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predjme** na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecev ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

5